

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGOVÁ KRIMINALITA A JEJÍ PŘÍČINY V
ČESKÉ REPUBLICE A JIHOČESKÉM KRAJI**

Autor práce: Kristýna Osvaldová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

OSVALDOVÁ, K. *Drogová kriminalita a její příčiny v České republice a Jihočeském kraji : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 74 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: kriminalita, drogy, právní úprava, příčiny

Bakalářská práce je zaměřena na drogovou kriminalitu v České republice a Jihočeském kraji. Jsou v ní vysvětleny základní pojmy, jako je kriminalita, drogy, omamné a psychotropní látky, fyzická a psychická závislost. Práce se také zabývá právní úpravou drogové problematiky v České republice. Poté navazuje základní charakteristika drog a práce rovněž zkoumá příčiny drogové kriminality. Obsahuje také rozsah, strukturu a dynamiku drogové kriminality v České republice a Jihočeském kraji. Bakalářská práce je doplněná dotazníkovým šetřením, které zkoumá, jaký má česká společnost vztah k drogové problematice. Na základě výsledků tohoto šetření jsou navržena preventivní opatření.

ABSTRACT

OSVALDOVÁ, K. *Drug Crime and Its Causes in the Czech Republic and South Bohemian Region : Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2019. 74 p. Supervisor : doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: criminality, drugs, legislation, causes

This bachelor theme is drug crime in the Czech Republic and South Bohemian Region. Basic concepts such as criminality, drugs, narcotic and psychotropic substances, physical and psychological dependence are explained here. The thesis lays out legislation regarding drug problems in Czech Republic, basic drugs characteristics and causes of drug related crimes. Also scopes, structures and dynamics of drug related crimes in the Czech Republic and South Bohemian Region are regarded. A questionnaire concerning the attitude of Czech society to drug problematic completes the thesis. Based on its results are suggested appropriate preventive measures.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	9
2 Vymezení základních pojmů.....	10
3 Právní úprava.....	13
4 Drogy.....	18
4.1 Alkohol.....	18
4.2 Opiáty a opioidy.....	19
4.2.1 Opium.....	19
4.2.2 Heroin.....	19
4.2.3 „BRAUN“.....	20
4.2.4 Metadon.....	20
4.3 Stimulační drogy.....	21
4.3.1 Kokain.....	21
4.3.2 Pervitin.....	22
4.3.3 Extáze- MDMA.....	22
4.4 Konopí a jeho produkty.....	23
4.4.1 Marihuana.....	23
4.4.2 Hašiš.....	24
4.5 Halucinogeny.....	24
4.5.1 LSD.....	25
4.5.2 Psilocybin.....	25
4.6 Těkavé látky.....	25
4.6.1 Rozpouštědla.....	26
4.7 Trankvilizéry a sedativa.....	27
5 Příčiny drogové kriminality.....	28
5.1 Biologické a psychologické faktory.....	28
5.2 Sociální faktory.....	29

5.2.1	Působení rodiny	30
5.2.2	Vliv vrstevnické skupiny	31
5.2.3	Partnerský vztah	32
5.2.4	Vykonávání profese	32
5.2.5	Vliv médií	33
5.3	Vlastní vyhodnocení příčin	33
6	Drogová kriminalita v České republice a Jihočeském kraji	34
6.1	Shrnutí uvedených statistik o vývoji drogové kriminality	43
7	Obchod s drogami v České republice	44
7.1	Obchod s metamfetaminem	44
7.2	Obchod s marihuanou	46
7.3	Obchod s kokainem	49
7.4	Vyhodnocení obchodu s drogami	50
8	Výzkumná část	51
8.1	Cíl a metoda dotazníkového šetření	51
8.2	Vyhodnocení dotazníku	52
8.3	Hodnocení získaných informací	60
9	Navrhovaná opatření	62
	Závěr	64
	Seznam použitých zdrojů	66
	Seznam zkratk	68
	Seznam tabulek a grafů	69
	Přílohy	72

Úvod

Drogová kriminalita je dlouhodobým světovým problémem, se kterým se snaží bojovat i naše společnost. Samotná výroba, distribuce a prodej koncovým uživatelům je pro osoby, které se v tomto prostředí pohybují, velmi lukrativní. Díky rychlému vzniku závislosti je skupina koncových uživatelů vždy dostatečně velká, aby distributoři měli pocit, že finanční profit převyšuje riziko odhalení.

S takzvanými měkkými drogami se nejenom u nás setkávají mladí lidé v čím dál mladším věku, třeba již na základní škole. Bohužel od těchto takzvaných měkkých drog je poměrně krátká cesta k užívání drog tvrdých. Následná léčba závislosti na tvrdých drogách je z mnoha důvodů velice problematická a nepříliš úspěšná. Přispívá k tomu i popularizace drog především díky internetu a sociálním sítím. Teenageři, kteří nejsou schopni rozpoznat riziko spojené s užíváním drog, mohou snadno získat pocit, že užívání například marihuany je jakýmsi společensky přijatelným zvykem. Z pouhé zvědavosti, touhy vyrovnat se kamarádům nebo z nudy vyzkouší tyto látky a lze jen velmi těžko odhadnout, jestli se bude jednat o jediný pokus, začátek pravidelného užívání nebo o první krok k vyzkoušení nějaké tvrdší drogy.

Tato bakalářská práce se zabývá právní úpravou drogové kriminality v ČR, ve své první části charakteristikou drog. Dále je zaměřena na příčiny, které souvisí s drogovou kriminalitou. Zjišťuje rozsah, strukturu a dynamiku a také rozdíly v počtu trestných činů mezi ČR a Jihočeským krajem. Pomocí dotazníkového šetření zjišťuje, jaký má česká společnost vztah k dané problematice. V závěrečné části na základě zjištěných dat navrhuje opatření, která by mohla snížit počet skutků v souvislosti s drogovými trestnými činy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce se věnuje drogové kriminalitě a jejím příčinám v České republice a Jihočeském kraji. Byly stanoveny tři cíle. Prvním cílem je zjistit příčiny drogové kriminality. Druhým cílem je zjistit rozsah, strukturu a dynamiku drogové kriminality v České republice a Jihočeském kraji. Třetím cílem této práce je navrhnout opatření, která by omezila drogovou kriminalitu.

Pro splnění prvního cíle, tedy zjištění příčin drogové kriminality, je čerpáno především z odborných knih. Touto problematikou se zabývají autoři jako Svatoš, Zapletal nebo Kuchta. Z těchto zdrojů je poté vybráno několik důležitých příčin a v práci jsou podrobněji rozebrány.

Druhým cílem této bakalářské práce bylo zjistit a porovnat rozsah, strukturu a dynamiku drogové kriminality v České republice a Jihočeském kraji. Pro získání potřebných údajů jsou použity statistiky Policie ČR. Tato kapitola je navíc doplněna o grafy a tabulky, zpracované na základě těchto statistik. Vše je podrobně popsáno a vyhodnoceno. Pro představu je uveden i přepočet zatíženosti obyvatelstva.

Třetím cílem je navrhnout opatření omezující drogovou kriminalitu. Pomocí dotazníkového šetření zaměřeného na to, jaký má česká společnost vztah k drogové problematice, se podařilo získat hodnotné poznatky. Dotazník byl rozdělán mezi 130 respondentů. Bylo vyhodnoceno celkem 118 vyplněných dotazníků. Tyto poznatky byly využity při navrhování opatření. Tato mají preventivní i represivní charakter.

2 Vymezení základních pojmů

Kriminalita - je první základní pojem, který je potřeba vymežit. Pro kriminalitu existuje mnoho definic:

„Kriminalita (v juristickém pojetí) je souhrn trestných činů spáchaných na určitém území v určitém období.“¹

Novotný a Zapletal vymezují nejpřesněji pojem kriminality. Ti říkají, že pokud kriminologie bere kriminalitu jako souhrn jednání a trestní právo ho posuzuje jako trestné činy, tak se jedná o tzv. legální pojetí kriminality.²

Kriminalitu lze dělit na zjevnou, skrytou a skutečnou kriminalitu. Zjevná kriminalita je registrovaná, to znamená, že vyšla najevo. Tato kriminalita vychází především ze statistik.

Skrytá kriminalita představuje tzv. latentní kriminalitu, o níž se OČTŘ nedozvěděly, proto ji nelze najít ani v oficiálních statistikách. Tato kriminalita se dále dělí na černá a šedá čísla. Černá čísla znázorňují trestnou činnost, o níž se OČTŘ nedozvěděly. Šedá čísla představují trestnou činnost, o které se OČTŘ dozvěděly, ale ve statistikách ji nenalezneme.

Skutečná kriminalita obsahuje jak kriminalitu skrytou, tak i zjevnou.³

Návyková látka - návykovou látkou je alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky. Jsou způsobily nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti a sociální chování.

Alkohol - je to lihovina, pivo, víno nebo jiný nápoj, který obsahuje více než 0,5 objemového procenta alkoholu.

Omamné a psychotropní látky (OPL) - u těchto látek hrozí nebezpečí, že mohou způsobit návyk, ale také psychické změny. Ty mohou ohrozit společnost, ale i toho, kdo tyto látky opakovaně využívá bez dohledu odborné osoby. Tyto látky lze nalézt v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.⁴

¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 26

² SVATOŠ, R. *KRIMINALITA a možnosti jejího poznání a ovlivňování*. České Budějovice, 2013, s. 15

³ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009, s. 15

⁴ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 202

Droga - jakákoliv látka, která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.

Fyzická závislost - stav organismu, který vzniká obvykle po dlouhodobém a častém užívání drogy. Dalo by se říci, že se jedná o stav chronické otravy organismu. V podstatě dojde k takové situaci, kdy organismus zahrne drogu do své látkové výměny. Proto má pocit, že ji potřebuje a vyžaduje jí. Pokud příjem drogy zastavíme, dostaví se abstinenční příznaky.

Drogová závislost - jedná se buď o psychický nebo fyzický stav, který vzniká mezi živým organismem a drogou. Tento stav se vyznačuje různými změnami v chování, ale mohou vzniknout i jiné druhy reakcí. Při vzniku těchto stavů dochází k tomu, že osoba má nutkání užívat stále více a více drogy, a to nejen z důvodů účinků drogy na organismus. Další důvodem, proč tento chtíč vzniká, je, že se snaží zabránit vzniku nepříjemných pocitů, které vzniknou z důvodu nepřítomnosti drogy. Tolerance v tomto případě může být přítomna, ale i nepřítomna. U osoby může vzniknout závislost na více drogách.⁵

Psychická závislost - duševní stav, který vzniká po podání drogy a projevuje se podle toho, jak moc drogu potřebujeme aplikovat. Užívání drogy je spojeno s určitými prožitky, a pokud ji přestaneme brát, mohou se vyskytnout psychické poruchy. Také záleží na stupni touhy drogu brát. Závislý člověk už není schopen prožívat to, co cítil na začátku, když s drogou začínal. Začíná mít pocit, že ztrácí svobodu a jeho chování je podřízeno hlavně touze získat svou drogu.

Tolerance - organismus je schopný snášet určité látky.⁶

Úzus drog - jedná se o aplikaci drog jako léků.

Misúzus - vzniká při přílišném užívání léků.

Abúzus - je stav, při němž jsou zneužívány drogy.⁷

Prekurzor - v podstatě se jedná o chemickou látku, která slouží na výrobu OPL anebo figuruje při jejich výrobě.

⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008, s. 354

⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008, s. 354

⁷ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 202

Abstinční příznaky - ty se objevují v různé intenzitě při závislosti na všech návykových látkách. Jde například o příznaky jako pocení, třes, nechutenství, ale také deprese nebo sebevražedné jednání, což jsou stavy přímo ohrožující život. *„Výraznost abstinčního syndromu je podmíněn druhem drogy, stupněm intoxikace a také biopsychickými charakteristikami jedince.“*⁸

⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008, s. 355

3 Právní úprava

Drogová kriminalita je upravena především v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů a v zákoně č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZk“).

Zákon č. 167/1998 Sb. zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

„§ 39 (2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) neoprávněně přechovává návykovou látku v malém množství pro vlastní potřebu,*
- b) neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující návykovou látku, nebo*
- c) umožní neoprávněné požívání návykových látek osobě mladší 18 let, nejde-li o čin přísněji trestný.“⁹*

V tomto zákoně je podstatné spojení „v malém množství“. Jedná se o množství návykové látky uvedené v příloze stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Tpjn 301/2013. Hodnoty omamných látek, psychotropních látek a přípravků obsahujících pro účely trestního zákoníku.

Pokud osoba neoprávněně přechovává návykovou látku v malém množství pro vlastní potřebu nebo neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující návykovou látku, se tak dopustí přestupku. Důležitá je právě definice malého množství.

Například u marihuany neboli konopí je množství větší než malé více než 10 gramů sušiny. *„Nejmenší množství účinné psychotropní látky, jenž musí obsahovat látka, označená jako droga, aby její zkoumané množství bylo považováno za větší, než malé je 1 g.“¹⁰* Přestupku se také dopustí fyzická osoba tím, že umožní neoprávněné požívání návykových látek osobě mladší 18 let, nejde-li o čin přísněji trestný.

⁹ Zákon č. 167/1998 Sb. zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

¹⁰ Příloha k stanovisku sp. zn. Tpjn 301/2013 Hodnoty omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících pro účely trestního zákoníku.

Za přestupky hrozí pokuta, propadnutí věci, nebo zabránění věci. Tyto přestupky se projednávají na místě příslušném obecním úřadě s rozšířenou působností nebo příkazem na místě.

Drogová kriminalita se dělí na primární a sekundární. Primární zahrnuje trestné činy, které jsou vymezeny v trestním zákoníku. Jde celkem o 5 trestných činů a to:

§ 283 TZk Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

- *„Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.“¹¹*
- Například pokud fyzická osoba vyrobí OPL tím, že provede chemickou výrobu z původních chemikálií, např. léčiv, nebo pokud fyzická osoba dopraví OPL z cizího státu do ČR, nebo naopak vyveze OPL z ČR. U tohoto trestného činu není podstatné množství látky z pohledu trestnosti. Nakládání s jakýmkoli množstvím je trestným činem.

§ 284 TZk Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

- *„Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“¹²*
- Příklad: Fyzická osoba má pro vlastní potřebu marihuanu, ale její množství je větší než malé, proto už se nejedná o přestupek, ale o trestný čin. Toto množství je uvedené v sp. zn. Tpjn 301/2013.

¹¹ Trestní předpisy. Ostrava, 2017 s. 78

¹² Trestní předpisy. Ostrava, 2017 s. 78

§ 285 TZk Nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL látku

- *„Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.“¹³*
- Příklad: Fyzická osoba má doma několik rostlin marihuany. Její množství je větší než malé, proto se již nejedná o přestupek, ale o trestný čin.
- *„Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houbu nebo jinou rostlinu než uvedenou v odstavci 1 obsahující omamnou nebo psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.“¹⁴*
- Příklad: Fyzická osoba pěstuje lysohlávky v množství větším než malém, proto už se nejedná o přestupek, ale o trestný čin.

§ 286 TZk Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu

- *„Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“¹⁵*
- Příklad: Fyzická osoba opatří jiné fyzické osobě prekursor k nedovolené výrobě například prodejem, darem nebo výměnou, bude potrestána za trestný čin, protože zde už se nejedná o přestupek.

§ 287 TZk Šíření toxikomanie

- *„Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo*

¹³ Trestní předpisy. Ostrava, 2017 s. 78

¹⁴ Trestní předpisy. Ostrava, 2017 s. 78

¹⁵ Trestní předpisy. Ostrava, 2017 s. 79

šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“¹⁶

- Například pokud někdo nabízí drogy jiným osobám, jedná se o trestný čin.

Sekundární drogová kriminalita zahrnuje trestnou činnost, která byla spáchána pod vlivem návykových látek, nebo za účelem získat finanční prostředky na další návykové látky.

„Negativní důsledky nealkoholové toxikomanie se promítají v oblasti trestněprávní do čtyř skupin trestných činů:

- *trestné činy, jejichž cílem je vytvořit nabídku drog, či poptávku po drogách – nedovolená výroba a obchod*
- *trestné činy spáchané pod vlivem drog – zejména násilná a mravnostní kriminalita*
- *trestné činy zaměřené na získání drog (obstarávací kriminalita) – zejména majetková trestná činnost*
- *trestné činy spáchané na drogově závislých osobách – zejména TČ proti svobodě a lidské důstojnosti“¹⁷*

„Podle typu souvislosti mezi deliktem a zneužíváním drogy lze podle platné české úpravy rozlišit pět skupin deliktů:

- *drogové delikty v užším slova smyslu,*
- *drogové delikty v širším slova smyslu,*
- *trestné činy spáchané za účelem získání drogy,*
- *trestné činy spáchané pod vlivem drogy,*
- *trestné činy páchané na toxikomanech.“¹⁸*

¹⁶ *Trestní předpisy.* Ostrava, 2017 s. 79

¹⁷ SVATOŠ, R., *KRIMINOLOGIE ve světle nového trestního zákoníku.* České Budějovice, 2010, s. 134

¹⁸ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky.* Praha, 2005, s. 442

„Drogová trestná činnosť, ktorej jednotlivými zložkami sú:

- *psychofarmakologické trestné činy,*
- *kompulzívne trestné činy ekonomického charakteru,*
- *systémové trestné činy,*
- *porušenie protidrogovej legislatívy.*“¹⁹

¹⁹ HOLCR, K. *Kriminológia*. Bratislava, 2008, s. 325

4 Drogy

Tato kapitola je zaměřena na drogy a jejich účinky. U drogové kriminality se setkáváme s tzv. alkoholovou toxikomanií a nealkoholovou toxikomanií. Alkoholová toxikomanie zahrnuje jen jednu legální drogu, a to alkohol. Naopak nealkoholová toxikomanie zahrnuje mnoho nelegálních drog, které se řadí do různých skupin jako opiáty a opioidy, stimulační drogy, konopí a jeho produkty, halucinogeny, těkavé látky nebo trankvilizéry a sedativa.

Drogy lze rozdělit dle rozsahu vzniku závislosti na dvě skupiny: měkké a tvrdé drogy. Drogy měkké jsou známé jako lehké drogy a naopak drogy tvrdé jako těžké. Pokud osoba užívá drogy měkké v jistých intervalech a menším množstvím, tak se lze v podstatě i vyhnout vzniku závislosti. Rozhodně by nemělo dojít ke vzniku závislosti, která by byla pro organismus neúnosná. U měkkých drog se lze setkat s případy, kdy dojde sice k závislosti psychické, ale k fyzické závislosti nedojde. Jedná se o drogy jako je konopí nebo LSD. Naopak u drog tvrdých je riziko vzniku psychické, ale i fyzické závislosti vysoké. Tvrdé drogy jsou např. heroin a kokain.²⁰

4.1 Alkohol

Alkohol představuje v mnoha zemích legální drogu. Lze se s ním setkat na různých večírcích, oslavách, v hospodě, ale také doma. Společnost je na jeho užívání zvyklá a je schopná jej v určité míře tolerovat. Problém je, že spotřeba alkoholu každoročně stoupá a ČR patří na horní příčky tabulky ve spotřebě alkoholu. Užívání alkoholu s sebou přináší rizika, jako jsou onemocnění ledvin nebo jater.

Existuje několik druhů skupin, do kterých patří osoby, které požívají alkohol. Jedná se celkem o pět skupin a to: alfa, beta, gama, delta a epsilon. Ve skupině alfa nedochází k progresi, ale může dojít ke vzniku společenských problémů. Skupina beta se vyznačuje tím, že se projeví somatická poškození, ale ještě nedochází k závislosti. Třetí skupina gama se dělí na další tři části: počáteční, varovnou a rozhodnou. Při počáteční dochází u jedince ke zjištění, že mu pití poskytuje jistou úlevu a jeho pití se stává pravidelným. Při varování vzniká situace, při které jedinec zjišťuje, že se bez alkoholu neobejde. V rozhodné části se jedinec nachází v situaci, při které ztratí svou kontrolu nad alkoholem a je jím pohlcen. Do skupiny delta patří jedinec, který má stálou hladinu

²⁰ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 439

alkoholu v krvi. Poslední je skupina epsilon, u níž vznikají duševní choroby, například epilepsie.²¹

4.2 Opiáty a opioidy

Tato skupina drog patří mezi nejstarší a nejrozšířenější drogy. Jejich hlavním účinkem je, že tlumí bolest. Jedná se o přírodní drogy, které se získávají z nezralé makovice. Morfin nebo kodein vznikají přímo z opia. Další droga, které do této skupiny patří, je heroin. Ten se vyrábí z morfia. Do této skupiny patří také braun nebo metadon.

4.2.1 Opium

V zelené nezralé makovici se pomocí speciálního nožku udělají zářezy. Z těch pak vyteče pryskyřice, které se říká surové opium. To se poté usuší a uhněte. Nakonec se z něj uplácají bochničky. Existují různé obchodní formy podle toho, odkud opium pochází.

Tato droga má různé obchodní formy, například turecké, indické nebo balkánské opium. Turecké má tvar podlouhlého hranolu vážícího přibližně 2 kg. Balí se do dřevěných beden přibližně po 40 ks. Dříve se do beden vkládal plech, dnes je používána fólie. Indické opium má tvar krychle vážící přibližně 10 kg. Balí se do fólie, dříve se užíval pergamen. Toto opium má tmavší barvu než turecké. Balkánské opium má podobu bochníčků nebo veček, který mají rozměr 8 x 25 cm. Toto opium je označováno za nejlepší, obsahuje totiž až 16% morfinu.²²

Opium se dává do opiové dýmky. Z té se pak inhaluje nejlépe studený kouř. Opium se také může pojídat nebo aplikovat nitrožilně.

4.2.2 Heroin

V roce 1874 byl syntetizován heroin a až v roce 1898 jej začala firma Bayer pocházející z Německa distribuovat pod názvem Heroisch, což v překladu znamená silný.²³ Nejprve sloužil jako lék při závislosti na morfiu. Zajímavostí je, že nebyl považován za lék, který by vyvolával vznik závislosti. Pro výrobu heroínu se využívá

²¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 203

²² PETR, P., KALOVÁ, H., CHMELAROVÁ, V., ZDRAŽILOVÁ, A. *Prolegomena k farmakologii drogových závislostí*. České Budějovice, 2007, s. 23

²³ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 161

morfin, ale lze ho vyrobit také z opia. V České republice se do roku 1994 vyskytoval jen zředka, ale od tohoto roku jeho užívání neustále stoupá.²⁴

Lze ho užívat nitrožilně, šňupáním, kouřením nebo inhalací z aluminiové fólie. Nejčastěji způsob užívání je nitrožilní. Mnoho začínajících uživatelů heroínu začíná brát šňupáním, kouřením nebo inhalací a poté přejdou na nitrožilní užívání. Toto užívání je nejrizikovější, protože hrozí nákaza HIV nebo žloutenkou. Aplikaci heroínu ovlivňuje také to, o jaký druh se jedná. V případě hnědého heroínu se využívá spíše ke kouření nebo inhalaci z aluminiové fólie. Bílý heroin se užívá nitrožilně pomocí injekční stříkačky, ale může se také šňupat.

Při závislosti na heroínu je velmi snadné se předávkovat. Míra mezi otravou a smrtelnou dávkou je velmi malá.

Po užití heroínu přichází pocit euforie. Uživatel je komunikativnější, mizí u něj zábrany a vzrůstá zájem o sex. Představy jsou lákavější a barevné. Má pocit nových schopností.

4.2.3 „BRAUN“

„Braun je specificky česká droga, vyrábí se v domácích laboratořích z léčiv obsahující kodein (metylmorfin), výsledný produkt je tinktura hnědé barvy (odtud název), která se aplikuje nitrožilně.“²⁵

Závislost na něm nevzniká tak rychle jako na heroínu. Účinky i důsledky má ale stejné jako heroin. V 2. polovině 90. let byl vystřídán právě heroinem na české drogové scéně. Nyní se s ním setkáváme jako s náhradní drogou při výpadech dodávek heroínu.

4.2.4 Metadon

Je zařazen mezi syntetické opioidy. Obvykle se aplikuje ústy nebo také injekční formou, ale to spíše v zahraničí. Při jeho užití dochází k pomalému nástupu účinku, který je doprovázen minimálním pocitem euforie. Stejně jako u braunu není tak vysoké riziko závislosti jako na heroínu.

²⁴ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 161

²⁵ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 162

„Metadon se vyrábí pouze legálně, pro medicínské účely (substituční léčba závislých na opioidech), prosakuje však na nelegální trh, kde je vyhledáván jako náhradní nebo doplňující droga a pro účely abstinčních pokusů.“²⁶

4.3 Stimulační drogy

Existují dvě skupiny stimulačních drog. První skupina jsou přírodní drogy. Do té patří kokain, který se získává z listů koky. Druhou skupinou jsou syntetické drogy. Tu představují pervitin, fenmetrazin (využíván studenty k nočnímu studiu), benzedrin (proti únavě). Všechny drogy mají jednu společnou vlastnost, a to stimulační efekt. *„Stimulace je vnímána mnohem intenzivněji, nežli je skutečnost – nárůst sebepřeceňování, ztráta pudu sebezáchovy.“²⁷*

4.3.1 Kokain

Vyrábí se z trvale zeleného keře koky pravé. *„Chemicky byl kokain izolován r. 1859, jeho účinky jako lokální anestetika objevil pro medicínu Sigmund Freud. V roce 1878 začal Bentley léčit kokainem morfinisty, a tím přispěl k rozšíření kokainismu.“²⁸* Uživatelé kokainu jsou především z USA, Kanady a Velké Británie. Pro ČR je kokain okrajovou drogou. Kokain je droga, která je poměrně finančně náročná. Cena se pohybuje kolem tří tisíc a výš za gram. Vyskytuje se ve vyšší společnosti, která na to má dostatečně finanční zdroje.

Je to bílý krystalický prášek, bez zápachu s hořkou chutí. Obchodníci ho míchají s jinými bílými prášky, aby zvětšily jeho množství. Běžně se míchá s cukrem. Lze se setkat i s podobou zvanou „CRACK“ což je extrémně čistý kokain jen s příměsí jedlé sody. Existují i kokainové směsi, například kokain + heroin = dynamit, nebo kokain + morfin = double.

Kokain se aplikuje tradičně žvýkáním kokových listů, ale to se v ČR nevyužívá. Většinou se šnupe nebo se aplikuje nitrožilně pomocí injekční stříkačky. Šňupání kokainu může způsobit poškození nosní sliznice, v horším případě odumření tkáně v oblasti nosu.

²⁶ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 162

²⁷ PETR, P., KALOVÁ, H., CHMELÁŘOVÁ, V., ZDRAŽILOVÁ, A. *Prolegomena k farmakologii drogových závislostí*. České Budějovice, 2007, s. 14

²⁸ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 165

Kokain začíná působit poměrně rychle, přibližně za 30 sekund, ale zhruba po 30 minutách účinky kokainu pomalu ustupují. Přináší pocit vzrušení, vynikající nálady, zvýšení výkonnosti, zároveň klesají zábrany, stoupá vzrušivost, mizí pocit hladu.

4.3.2 Pervitin

„Pervitin (perník, péčko, piko, peří) patří mezi budivé aminy. Ty byly objeveny a připraveny k použití poměrně pozdě, první zástupce – amfetamin – byl syntetizován až v r. 1887. Jeho působení bylo prozkoumáno až počátkem 20. stol. a ještě v r. 1939 byl považován návyk za vyloučený.“²⁹

Je to bílý prášek, bez zápachu s hořkou chutí. Může být zbarven do žluta nebo fialova, což je běžné při domácí výrobě. Při špatném varu může skončit ve fázi meziprojektu, což je pro uživatele rizikovější.

„Z nelegálních drog s vysokým potenciálem pro závislost je pervitin v ČR nejrozšířenější, i když v Praze a některých regionech již zaujímá první místo heroin. Z českého trhu pervitin proniká na západoevropské trhy pod názvem „čeko“.“³⁰

Aplikuje se ústy, šňupáním nebo nitrožilně. Závislost na pervitinu je nižší než u kokainu. Pervitin zvyšuje pozornost, soustředěnost, odstraňuje únavu a zábrany. Zvyšuje pocit sebejistoty a rozhodnosti. Někdy mohou být uživatelé po užití pervitinu agresivní, neklidní a náladoví. Po aplikaci nemají uživatelé potřebu spánku. Po vyčerpání účinku pervitinu přichází hlad, vyčerpání a deprese.

4.3.3 Extáze- MDMA

Je rozšířena především v tanečních klubech, proto ji mnoho lidí zná pod názvem „taneční droga“. Osoba, která si extázi vezme, dokáže velmi intenzivně tančit. Stává se, že pod vlivem extáze se uživatel úplně vyčerpá, protože vlivem účinků extáze necítí svou unavenost. Extáze má uživatele nakopnout, odstranit zábrany a mění sebekontrolu. Lépe se po ní sblíží s ostatními, proto je v klubech tak oblíbená.

„Rekreační užívání MDMA na „parties“ se začalo objevovat v 70. letech v USA. Postupně se šířilo přes Velkou Británii do ostatních států Evropy. Od 80. let se objevuje již pravidelně v řadě evropských států. Dnes patří extáze mezi nerozšířenější drogu užívanou mladými lidmi na tanečních parties všude na světě. V průzkumech prováděných

²⁹ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 166

³⁰ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 166

*v klubech v ČR se zjišťuje, že průměrný věk návštěvníků se pohybuje okolo 20. V některých klubech je však extáze jasně neoblíbenější drogou pro 93% návštěvníků. Uživatelé extáze ji pokládají za příjemnou a bezpečnou drogu, na niž nevzniká závislost a kterou lze mít dlouhodobě pod kontrolou.*³¹

Extáze se na trhu objevuje většinou ve formě tablet nebo kapslí. Může být bílá, hnědá nebo barevná. Typické je, že na jedné straně se nachází obrázek například hvězdy, komety, delfína nebo holubice. Z druhé strany extáze může být vyobrazena zlomová rýha. Problémem extáze je, že nikdy nevíme přesné složení. Obvykle si uživatel extáze nevezme za večer jednu tabletu, ale užije až 10 tablet.

4.4 Konopí a jeho produkty

Pochází z rostliny konopí indické, ale setkáváme se i s druhem konopí seté, které slouží jako průmyslová rostlina. Účinné látky jsou v ní v nižším množství než u konopí indického. Pochází z Asie, ale v současné době se s ním můžeme setkat i v ČR nebo na jiných místech. V České republice se lze setkat s pěstováním konopí v podstatě v každém regionu, ale za nejlepší oblast je označena severní a jižní Morava. V těchto oblastech získává konopí vysoký obsah psychoaktivních látek.³²

Není neobvyklé, že si konopí lidé sami pěstují ve svých domovech- samozřejmě nelegálně. Účinné látky jsou na nejužších částech listů a výhoncích. Nejúčinnější látka je THC. Z konopí se vyrábí marihuana, hašiš, ale také hašišový olej.

4.4.1 Marihuana

Má podobu sušených listů s květy konopí. *„Barva je dle kvality zpracování od příjemně plně spíše tmavě zelené až skoro k černo- zelené (v případě rychlého sušení, vlhkého sběru a nekvalitní přípravy). Při dobrém zpracování je látka v menších kouscích, držících v hrudkách při sobě, jemně lepících a s velmi charakteristickým aroma. Pašovaná marihuana obvykle neobsahuje semínka, marihuana vypěstovaná v Čechách někdy nebývá pročištěná.*³³

Existují různé typy marihuany. Důležité je především obsah THC. Lze se setkat i s typem marihuany, která má přezdívku „skunk“. Jedná se o formu marihuany, která je geneticky upravená a její pěstování probíhá zvláštním způsobem. Jsou k tomu vytvořené

³¹ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 200

³² KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 174

³³ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 175

speciální skleníky, kde rostlina není zasazena v půdě, ale ve speciálním roztoku s vyživujícími látkami. Tyto skleníky se nacházejí v Nizozemsku a na jihovýchodě Anglie. Distribuce drogy probíhá v bylinné formě nebo jako pryskyřice. Má účinky pětikrát až desetkrát vyšší. Lze se po jejím užití setkat se zdravotními problémy jako je dočasné ochrnutí nebo halucinace.³⁴

Marihuana se nejčastěji kouří spolu s tabákem a balí se do jointů. Ke kouření se také používá typ vodní dýmky „bongo“.

„Použití této drogy může vést ke zdravotním a sociálním problémům, ke komplikacím s učením a chováním, a to především u mladých uživatelů. Marihuana je totiž k dispozici v daleko větším množství než dříve.“³⁵

4.4.2 Hašiš

Jsou to sušené samičí květy, které obsahují pryskyřici s vysokou hodnotu THC. Právě z této pryskyřice se vyrábí hašiš. *„Koncentrace THC je u hašiše asi pětikrát větší než v marihuaně.“³⁶*

Barva je tmavě zelená až tmavě hnědá. Bývá ve formě placiček, kostek, kuliček a má mastný povrch.

„Hašišový olej je hustá viskózní kapalina, nejvíc nebezpečná forma!“³⁷

4.5 Halucinogeny

„Halucinogenní drogy jsou jedny z nejvíce vědecky zkoumaných skupin drog. Velkou pozornost vědců i laiků přitahují nejen jejich velmi neobvyklé vlastnosti a účinky na psychiku člověka, ale především jistá nevyzpytatelnost, tajemnost, možná až mystičnost spojovaná s těmito účinky a využívána lidskou kulturou od nepaměti.“³⁸

Existují tři základní skupiny halucinogenů. První je skupina přírodních halucinogenních drog rostlinného původu nebo z hub. Rostlinného původu je muskarin- jed obsažený v muchomůrce červené nebo meskalin nacházející se v některých

³⁴ GANERI, A. *Drogy: od extáze k agónii*. Praha, 2001, s. 19

³⁵ OFFICE OF NATIONAL DRUG CONTROL POLICY., *Marijuana Myths and Facts: The Truth Behind 10 Popular Misperceptions*. 2014, s. 3

³⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 210

³⁷ PETR, P., KALOVÁ, H., CHMELÁŘOVÁ, V., ZDRAŽILOVÁ, A. *Prolegomena k farmakologii drogových závislostí*. České Budějovice, 2007, s. 9

³⁸ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 169

druzích kaktusů. Z hub je to látka psilocybin. Druhou skupinou jsou přírodní halucinogenní drogy živočišného původu. To může být bufetenin, což je ropuší jed. Třetí skupinou jsou semisyntetické a syntetické drogy, např. LSD nebo trifenydyl.

4.5.1 LSD

Obvykle má podobu malých papírových čtverečků s různými symboly (smajlíky), bez chuti a zápachu (tzv. tripy) nebo malé granulky ve tmavě modré nebo zelené barvě (tzv. krystalky). Užívají se vložením pod jazyk a nechají se pomalu rozpouštět. Účinné látky jsou 50-80 mikrogramů. Po jejím užití vnímáme, vidíme i slyšíme věci jinak než normálně. Vyvolává pocit štěstí, vzrušení a uvolnění.

4.5.2 Psilocybin

Je obsažena v houbách lysohlávkách. Ty se v českých lesích vyskytují zcela běžně. Většinou se setkáváme se sušenými klobouky. Lze je i pojídat syrové, vařit nebo přidat do čaje. Tato droga je riziková především v tom, že nelze zjistit ani odhadnout množství účinné látky v jednotlivých houbách. Účinky jsou podobné jako u LSD, záleží na velikosti dávky. Častým problémem je, že při sběru lysohlávek nasbírají uživatelé jiné houby, které mohou vést až k smrtelné otravě.

4.6 Těkavé látky

Setkáváme se s nimi pod názvem těkavé látky nebo také jako inhalační drogy. Tyto látky se užívají v lékařství, průmyslu nebo v obchodu.

„Mezi inhalanty užívané v lékařství patří anestetické plyny jako éter a oxid dusný, chloroform, prostředky užívané při léčení astmatu. V průmyslu se běžně setkáváme s benzínem, lepidly, barvami, laky, čisticími prostředky a organickými rozpouštědly (toluen, aceton).“³⁹

V domácnostech se běžně setkáváme s věcmi, které by se daly využít jako inhalační drogy. Může to být například plyn do zapalovačů, lak na vlasy, čisticí prostředky nebo deodoranty. *„V průměrné domácnosti byste našli přes 30 výrobků, které obsahují inhalovatelné látky.“⁴⁰*

³⁹ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 438

⁴⁰ GANERI, A. *Drogy: od extáze k agónii*. Praha, 2001, s. 49

Dělí se na čtyři skupiny:

- kapaliny - ředidla, benzín, lepidla, prostředky k čištění, fixy, rozpouštědla (toluen, aceton),
- spreje - spreje proti pocení, lak na vlasy,
- plyny - rajský plyn, plyn do zapalovače,
- nitráty - jsou součástí osvěžovačů vzduchu.

Tyto látky se užívají vdechováním výparů buď z napuštěných hadrů, nebo otevřených nádob. Také se čichají pod plastovou (pytel na odpadky) nebo papírovou taškou (nasadí si ji na hlavu) či vdechování pod dekou. *„Čichání bývá často prováděno ve skupinách a jedná se téměř bez výjimky o nejmladší věkové skupiny. Nejsou vzácností děti ve věku 12 až 13 let, někdy i mladší. Příčinou je snadná dostupnost levných inhalovaných látek, zvědavost mladistvých a jejich touha po neobyčejném zážitku.“*⁴¹

Po vdechnutí se látky dostanou do plic, odkud se pak rozšíří pomocí krevního oběhu do celého těla a jeho orgánů. Tyto látky začíná působit po několika minutách, ale nemají dlouhé trvání, po několika minutách účinky opět odezní.

Nebezpečné je čichání pod igelitovou taškou, popřípadě pytlek na odpadky, protože osoba omámená látkou se může lehce udusit. Osoby, které čichají pravidelně, lze poznat podle vyrážky, která se jim objeví kolem nosu.

4.6.1 Rozpouštědla

*„Z mnoha látek se uvolňují výpary nebo plyny, které mají omamné účinky. Je například známo, že studenti medicíny v 19. století pořádali večírky, při nichž se čichal éter. Počátkem 20. století pak studenti lékařství začali zneužívat rajský plyn. Dnes se látky, které lze vdechovat, dají nalézt v mnoha domácnostech v podobě rozpouštědel a jako součást jiných výrobků běžné denní potřeby.“*⁴²

„Toluen je v současné době nejrozšířenějším zástupcem skupiny inhalačních drog u nás. Chemicky jde o aromatický uhlovodík. Bezbarvá kapalina, získává se z ropy,

⁴¹ PETR, P., KALOVÁ, H., CHMELÁŘOVÁ, V., ZDRAŽILOVÁ, A. *Prolegomena k farmakologii drogových závislostí*. České Budějovice, 2007, s. 50

⁴² GANERI, A. *Drogy: od extáze k agónii*. Praha, 2001, s. 48

*lehkého oleje nebo kokosových plynů. Toluén je důležité rozpouštědlo a ředidlo, zejména laků.*⁴³

Další známá rozpouštědla jsou aceton a éter. Aceton je bezbarvá kapalina, která se využívá jako rozpouštědlo, například laku. Éter je známý jako rozpouštědlo tuků a olejů. Využíval se i v lékařství při narkózách v minulosti. Pohonná látka, která se užívá k čichání, je benzín.

4.7 Trankvilizéry a sedativa

*„Zahrnují jednak syntetická narkotika, jednak zneužívané léky. Neznámější z narkotik jsou petidin a megafon, z léků pak barbituráty, hypnotika, anxiolytika, analgetika a antidepresiva. K jejich negativním následkům patří zejména symptomy neklidu a úzkosti, těžké poruchy krátkodobé paměti, deprese, nespavost, útlum dýchání, poškození ledvin a žaludku. Vytvářejí psychickou i fyzickou závislost.*⁴⁴

- Petidin - tlumí bolest.
- Analgetika - snižují vnímání bolesti.
- Barbituráty - patří do skupiny sedativ, které mají zklidnit.
- Hypnotika - léky na spaní.
- Anxiolytika, antidepresiva- snižují úzkost, napětí.

*„Zcela jistě jsou v populaci nejrozšířeněji používána analgetika a nesteroidní antiflogistika. V roce 2001 se v ČR potřebovalo 38,99 miliónů balení analgetik a 18,75 miliónů balení protizánětlivých a antirevmatických přípravků (1. a 2. místo celkově v předepsaných baleních v ČR ve vymezených indikačních lékových skupinách).*⁴⁵

⁴³ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 193

⁴⁴ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 438

⁴⁵ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti*. Praha, 2003, s. 181

5 Příčiny drogové kriminality

Jedním z cílů této bakalářské práce je zjistit příčiny drogové kriminality. Proto je zde zařazena i tato kapitola. Po prostudování odborné literatury vyšlo najevo několik faktorů, které lze označit za hlavní příčiny této kriminality.

Za hlavní faktory lze považovat:

- biologické a psychologické faktory
- sociální faktory

Biologické a psychologické faktory se týkají především osob, které mají náchylnost ke vzniku drogové závislosti. Jedná se o osoby, které trpí poruchou osobnosti. Druhým příkladem jsou děti, které získaly predispozici od své matky, která byla v těhotenství narkomankou.

Sociální faktory se týkají především rodinného prostředí, ale také toho, jaké přátele má jedinec kolem sebe. Zahrnuje i to, jakého partnera jedinec má a jak funguje jejich vztah. Tyto faktory se týkají i práce, kterou daná osoba vykonává, a také vlivu masmédií.⁴⁶

U osob dlouhodobě závislých na užívání drog vznikají dva druhy impulzů, proč drogy užívat. Ten první se týká především jejich nálady a pocitů. Po užití drogy se jejich nálada výrazně zlepší. Druhý impulz k užití drogy je touha od něčeho uprchnout, uniknout realitě, což se může týkat i bolesti, která vzniká při dlouhodobé nemoci.⁴⁷

5.1 Biologické a psychologické faktory

Na světě se ještě neobjevila osobnost, která by měla doslova předurčení vzniku závislosti na drogách. Na druhou stranu se nesetkáme s osobou, která by byla stoprocentně imunní vůči vzniku drogové závislosti. Každý člověk je jiný s různými vlastnostmi, které mají vliv na to, jak velkou dispozici má ke vzniku drogové závislosti. Těmto vlastnostem se také říká osobní predispozice. Právě ty zvyšují riziko vzniku závislosti.

⁴⁶ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009, s. 95

⁴⁷ ZAPLETAL, J. *Kriminologie. Díl II. Zvláštní část*. Praha, 2002, s. 52

„Faktory biopsychického charakteru vyplývají z osobnosti člověka (např. genetické vybavení, poškození mozku, duševní choroba, nízké sebevědomí, příliš introvertní nebo extrovertní osobnost).“⁴⁸

Závislost může být také vrozená. S takovým případem se setkáváme u žen, které v průběhu těhotenství užívaly drogy. Nejenže ohrožovaly sebe, ale také své dítě. Je velmi vysoká šance, že právě takhle ovlivní matka své dítě.

„U těhotných narkomanek dochází k návyku plodu na drogu ve druhé polovině těhotenství, což vede k závažným onemocněním u novorozenců se značně vysokou úmrtností.“⁴⁹

„Podle odborné literatury má vysoké procento osob s pozdějšími drogovými problémy již premorbidně stanovenou psychiatrickou diagnózu. Nejčastěji jsou v této souvislosti citovány deprese, nestálost, sebestřednost, snížená odolnost proti denní zátěži. Patří sem jednak psychopatické osobnosti, jednak neurotici. Vedle toho může k abúzu drog dojít u charakterově nenápadných osob vlivem prostředí (svedení, psychická zátěž), afektivního napětí v období životních krizí, v důsledku dlouhodobých nemocí nebo bolestivých úrazů.“⁵⁰

5.2 Sociální faktory

Sociálních faktorů, které se podílí na vzniku závislosti, existuje celá řada. Hlavní faktor je rodina. Každé dítě vyrůstá v rodině s různými zvyky, které na něj působí. Dalším faktorem jsou vrstevnické skupiny, do kterých dítě může zapadnout, nebo partnerský vztah. Na vytvoření závislosti se může podílet i to, jakou profesi člověk vykonává. Záleží na tom, jak moc je jeho práce náročná. Poslední sociální faktor, který může mít vliv na vznik závislosti, jsou média. Ta mají působit preventivně proti drogám, ale může se stát, že dosáhnou přesného opaku.

„K sociálním faktorům obecné povahy lze dále řadit např. geografickou polohu ČR, otevření hranic po roku 1989, porevoluční změny hodnotového systému a s tím související nadměrnou liberalizaci společnosti, bagatelizaci drogové problematiky a absenci ucelené protidrogové strategie, zavedenou konvertibilitu měny, zvýšenou kupní sílu obyvatelstva, neprůhledné majetkové přesuny v rámci kuponové privatizace, snadné

⁴⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha, 2008, s. 367

⁴⁹ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 445

⁵⁰ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 445

*zakládání krycích firem, nekontrolovaný příliv cizinců s kriminální minulostí v oblasti drogových deliktů, nízké tresty ukládána za drogové delikty, široká nabídka drog, absence rituálů spojených s jejich požíváním apod. Jejich kauzální význam pro vznik a rozvoj příčinné souvislosti nelze však pro jejich počet a obecnost přímo určit.*⁵¹

5.2.1 Působení rodiny

Dítě se narodí a vyrůstá v rodině, která na něj nějakým způsobem působí. Rodiče a sourozenci, kteří mají v rodině určité postavení, se nějak chovají a mají i jisté zvyky. Všechny tyto podněty působí na dítě a mají vliv na jeho chování. Právě negativní zvyky, které má každá rodina, mohou přispět ke vzniku drogové závislosti. Vliv na to má nadměrné fyzické trestání nebo také pohlavní zneužívání dítěte. Působit na něj mohou i jeho rodiče nebo sourozenci tím, že sami užívají drogy. Může to být způsobeno i přehnanou starostlivostí o dítě, obavami o něj. I když to je to paradoxní, ale nadměrná péče o dítě rozhodně není dobrá.

Mezi další zlozvyky v rodině patří to, když se dítě stane důvěrníkem rodiče. Ano, rodiče si se svými dětmi mají povídat a věnovat se jim. Pokud si matka začne stěžovat své dceři na jejího táta, není to zrovna nejlepší nápad. I když zpočátku to může dceru těšit, brzy to může přinést špatné následky.

*„Problém s rolí zpovědníka spočívá v tom, že jde stále jen o dítě, emočně nepřipravené na mnohé problémy. Rozumem rozumí, ale srdcem může být nezralé, zranitelné a zneužitelné. Zatímco horlivě přikyvuje mámě na její trápení v manželství, může v jejím vztahu s tátou vznikat trhlina, o které si s nikým nemůže popovídat.*⁵² Velmi často se pak drogově závislí svěří na terapii právě s tímhle problémem. Přijdou na to, že jejich otec není tak sobecký, jak na ně do té doby vlivem matky působil.

Zajímavé je, že faktorem může být i stěhování. To je totiž považováno za jednu z nejstresovějších událostí. Hledání nového bydlení totiž přináší spoustu nejistoty, ale také strach z nového prostředí nebo ze ztráty přátel. V novém prostředí se často snaží získat pozornost tím, že ostatním nabízí například marihuanu. Opakem jsou zas jedinci, kteří se v novém prostředí stáhnou do svého světa, ve kterém pak zkouší drogy, které jim pomohou uniknout z jejich samoty.

⁵¹ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 446

⁵² HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. Praha, 2001, s. 29

„V anamnéze uživatelů drog často nalzáme souvislost mezi obdobím vážnějších začátků experimentování s drogami a obdobím okolo stěhování rodiny. Některé děti jsou extrémně citlivé na přerušování vztahů s kamarády a jen obtížně si budují nové vztahy. Drogy zde mohou sehrát roli zprostředkujícího činitele.“⁵³

Za vznikem drogové závislosti stojí i neúplná rodina nebo rozvod. I to může mít na dítě vliv.

5.2.2 Vliv vrstevnické skupiny

Každé dítě chce trávit svůj volný čas s přáteli. Chce patřit mezi partu kamarádů, většinou stejného věku jako je on sám. Problémem bývá začlenění do takové skupiny. Ne vždy to je tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Dítě se snaží většinou takovou partu zaujmout, překonat se a vyrovnat se jim, aby získalo jejich obdiv a oni ho přijali mezi sebe.

Problémem je, že ne všechny tyto skupiny jsou „normální“. Je mnoho skupin, kde je se baví tím, že pijí alkohol nebo berou drogy. Když se dítě dostane mezi takové vrstevníky, je pravděpodobné, že mu alkohol nebo drogy budou nabízeny. Dítě se pak dostává do velmi složité situace. Musí se rozhodnout, zda si bude stát za svým názorem, že alkohol nebo drogy pít ani brát nechce, anebo se jim podřídí. Pokud by se takové partě nepodřídilo, hrozí, že se mu budou smát za to, že je jiný než oni nebo ho budou ponižovat. Velmi záleží také na tom, zda má dítě možnost jít i do jiné vrstevnické skupiny, kde není na prvním místě alkohol a drogy. Protože pokud takovou možnost nemá, tak si vybírá mezi skupinou a samotou.

„Nejrizikovější jsou skupiny mladých, ve kterých je užívání drog považováno jednoznačně za normální - a ti, kteří je neužívají, jsou pak odsouzeni k posměchu, ponižování nebo odmítání.“⁵⁴

V této chvíli záleží na tom, jaké má rodiče, zda ho až příliš nekontrolují, což by mohlo vést k tomu, že dítě své vztahy bude tajit. Druhý extrém je zase, pokud má dítě zbytečně velkou volnost.

⁵³ HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. Praha, 2001, s. 47

⁵⁴ HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. Praha, 2001, s. 56

5.2.3 Partnerský vztah

Problémové jsou i takové vztahy, kdy jeden z partnerů podlehně alkoholu nebo drogám. Ten, který má doma takové partnera, se většinou snaží být tolerantní a má snahu o to, aby se jejich vztah nerozpadl. Velmi často tento partner překračuje své hranice a svým chováním překvapuje lidi kolem sebe. Pokud má takový pár děti, tak taková situace se jich také dotýká. Mít doma například otce, který je pravidelně pod vlivem marihuany, není zrovna dobrý příklad pro dítě.

V takových vztazích je většinou jen jedno řešení, a to léčení závislého partnera. Pokud získá partner odvalu a podstoupí léčení, pro jeho rodinu to znamená jakési osvobození. I pokud má léčení kladné výsledky, tak se velmi často ukazuje, že tyto partneři spolu stejně nemohou žít, že jejich vztah je nefunkční. A i když léčení dopadne úspěšně a partner se dostane ze závislosti, je vysoké procento případů, kdy se vztah rozpadne. Na druhé straně jsou tu i vztahy, které takové léčení zvládnou a partneři se k sobě vrátí.

5.2.4 Vykonávání profese

Každý pracující člověk vykonává profesi, která je různě náročná jak po fyzické, tak psychické stránce. Pokud se lidé v práci setkávají s každodenním stresem, tak to zrovna pro jejich psychiku dobré není. Když stres související s výkonem práce nezvládají, mohou se uchýlit k alkoholu, v horším případě k drogám. To návazně vede k tomu, že přestanou vykonávat práci v potřebné kvalitě, k absencím v práci, což přináší ztrátu zaměstnání a dalším psychické a materiální problémy. Pokud tyto následné problémy řeší dalším prohloubením závislosti, jejich uplatnění v pracovním procesu prakticky nepřipadá v úvahu.

Další skupinou jsou takoví lidé, kteří jsou až příliš pracovně vytížení. Nemají žádný společenský život, žádnou rodinu ani kamarády, se kterými by něco podnikli, aby se odreagovali od práce. Jediné, co znají, je pořádné pracovní vytížení.

V současné době jsou velmi rizikové profese, při kterých vzniká mnoho stresových situací, ale také vznik úzkosti. Toto extrémní vytížení se může projevit i na tom, jak člověk v noci spí či nespí. Tyto všechny příčiny působí na organismus člověka, pro kterého se stane braní drog únikem od takové práce, ale také prostředkem pro

zotavení. Vzhledem k tomu, že se jedná o profese, které přináší i vysoké finanční odměny, je užívání drog pro takové osoby finančně snesitelné.⁵⁵

5.2.5 Vliv médií

V televizi jsou filmy a seriály, kde se lidé dostávají do kontaktu s alkoholem a drogami. I když by takové filmy a seriály měly přinášet spíše prevenci, mnohdy tomu tak není. Místo toho, aby varovaly před užíváním alkoholu a drog, dávají podnět k tomu, aby mladí lidé experimentovali s alkoholem a drogami. Netýká se to pouze vysílání filmů a seriálů, ale také televizních zpráv. Právě tam se často mluví o situacích způsobených alkoholem a drogami, ale trestní odpovědnost se příliš neřeší.

A poslední trendem je internet. V současné době mnoho dětí tráví čas na internetu, kde mohou narazit na různé stránky. Problémem jsou takové stránky, kde jsou vedeny diskuze o alkoholu nebo drogách. Lidé si tam sdělují své zkušenosti, co cítili pod vlivem těchto látek. To může mít vliv na to, že dítě si to bude chtít samo vyzkoušet, aby se pak mohlo podělit o své vlastní zkušenosti.

5.3 Vlastní vyhodnocení příčin

Za tři hlavní příčiny vzniku drogové kriminality bych označila především vliv rodiny, osobní predispozici a vrstevnické skupiny.

U osobní predispozice největší skupinu představují drogově závislé ženy, které otěhotní. Naprosto si neuvědomují skutečnost, že pokud užívají během těhotenství drogy, předávají dispozici dítěti. Tomu samozřejmě hrozí zdravotní problémy, vznik závislosti a v nejhorším případě, pokud je nakažena matka, přenos viru HIV.

Další hlavní příčinou drogové kriminality je určitě rodina. Pokud dítě žije v nefunkční rodině, kde je užívání alkoholu nebo drog standardem, nelze očekávat, že bude mít správně nastavený žebříček hodnot. Z toho vyplývá daleko větší náchylnost k užívání návykových látek.

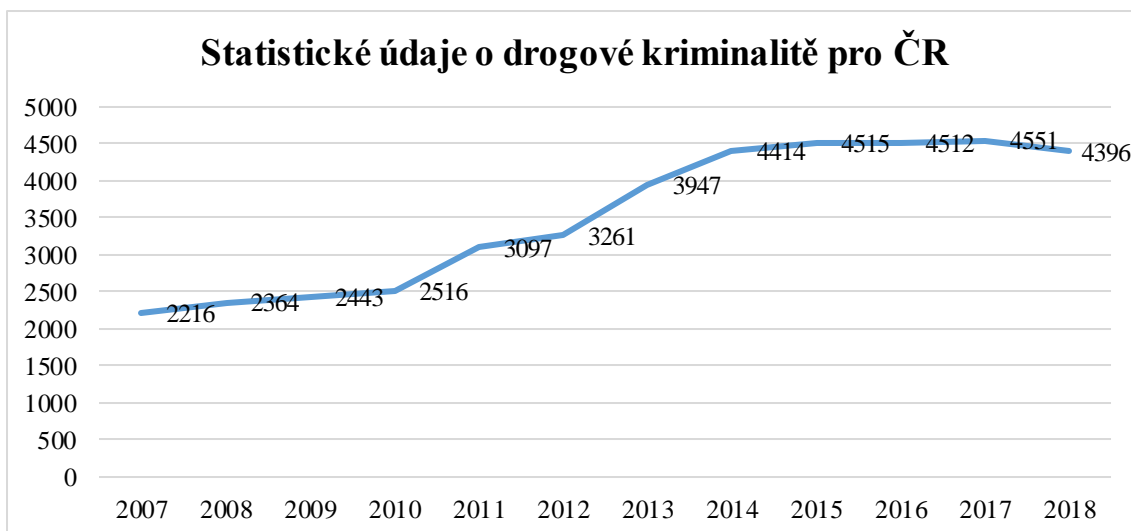
Co se týká vrstevnických skupin, každé dítě chce mít nějakou svou partu kamarádů. Myslím, že největší problém nastává v okamžiku, kdy dítě přijde do skupiny vrstevníků, kde se užívají návykové látky. Teenager se samozřejmě bude snažit zapadnout, to znamená vyzkoušet.

⁵⁵ KUČKA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, s. 446

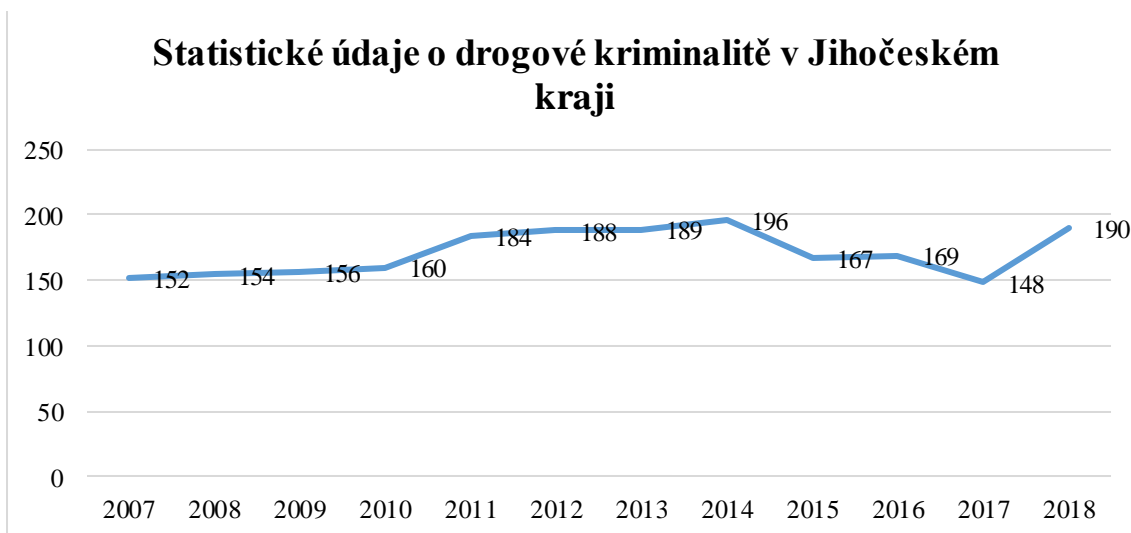
6 Drogová kriminalita v České republice a Jihočeském kraji

Cílem je zjistit rozsah, strukturu a dynamiku drogové kriminality v ČR a Jihočeském kraji z dostupných statistik Policie ČR. Jsou zpracovány do přehledných grafů a tabulek, z kterých je patrný vztah vývoje drogové kriminality, počtu souvisejících trestných činů a porovnání těchto údajů v rámci Jihočeského kraje a celé ČR.

Graf č. 1 Statistické údaje o drogové kriminalitě v ČR⁵⁶

Graf č. 2 Statistické údaje o drogové kriminalitě v Jihočeském kraji⁵⁷

⁵⁶ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

⁵⁷ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

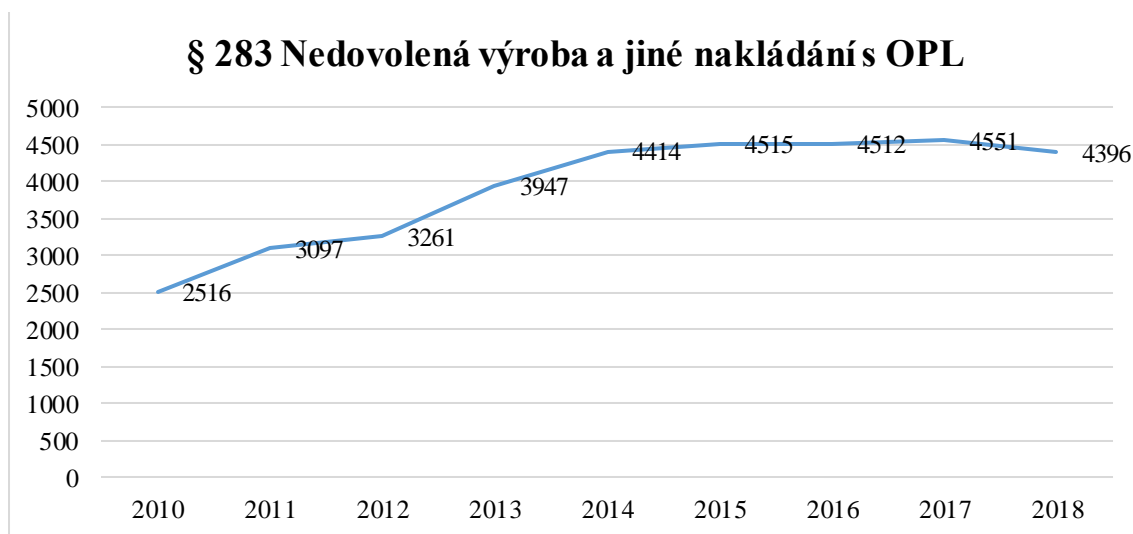
Tabulka č. 1- Statistické údaje o drogové kriminalitě v ČR a JČ kraji.⁵⁸

Rok	Celkový počet v ČR	Podíl na 10 000 obyvatel v ČR	Celkový počet v Jihočeském kraji	Podíl v Jihočeském kraji na 10 000 obyvatel	Rozdíl v podílech
2007	2216	2,13	152	2,40	-0,27
2008	2364	2,25	154	2,42	-0,17
2009	2443	2,32	156	2,44	-0,12
2010	2516	2,38	160	2,51	-0,13
2011	3097	2,94	184	2,89	0,05
2012	3261	3,10	188	2,95	0,15
2013	3947	3,75	189	2,96	0,79
2014	4414	4,18	196	3,07	1,11
2015	4515	4,27	167	2,61	1,66
2016	4512	4,26	169	2,64	1,62
2017	4551	4,29	148	2,31	1,98
2018	4396	4,14	190	2,96	1,18

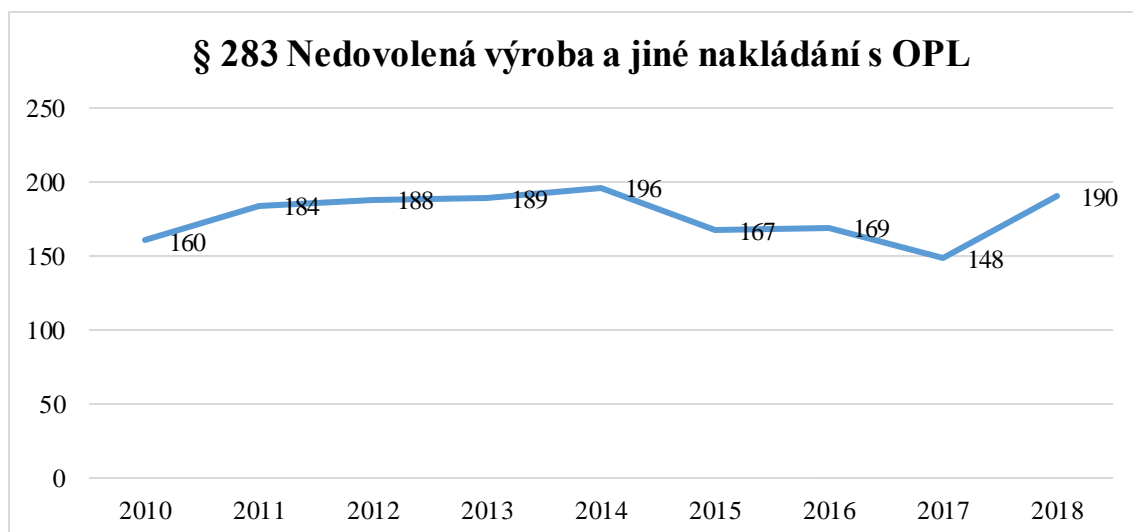
Z této tabulky vyplývá, že podíl počtu všech drogových trestných činů na počet obyvatel za sledované období v Jihočeském kraji je stále nižší než podíly těchto trestných činů na počet obyvatel v celé ČR. To je pro Jihočeský kraj jistě pozitivní zjištění. Pokud se podíváme na vývoj těchto trestných činů v celé ČR a v Jihočeském kraji, což ukazují grafy č. 1 a č. 2, je zde jednoznačně vidět, že v celé ČR drogová kriminalita stále roste, kdežto v Jihočeském kraji má setrvalý stav, v posledních letech dokonce počet těchto trestných činů klesá.

⁵⁸ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

Graf č. 3 Počet zjištěných trestných činů podle § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami v celé ČR⁵⁹

Graf č. 4 Počet zjištěných trestných činů podle § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami v Jihočeském kraji⁶⁰

⁵⁹ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

⁶⁰ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

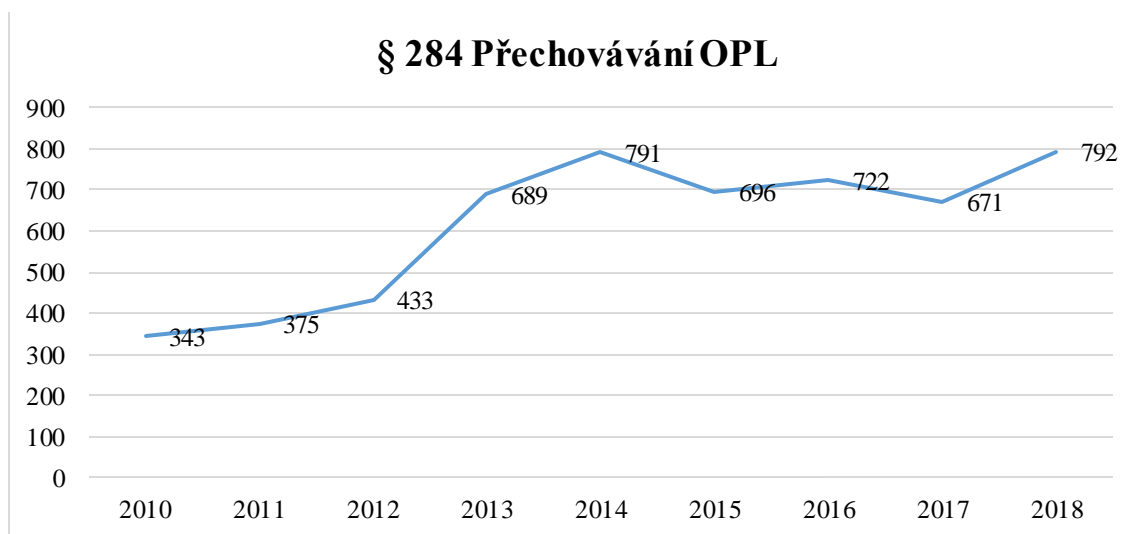
Tabulka č. 2- Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL v ČR a JČ kraji.⁶¹

Rok	Celkový počet v ČR	Podíl na 10 000 obyvatel v ČR	Celkový počet v Jihočeském kraji	Podíl v Jihočeském kraji na 10 000 obyvatel	Rozdíl v podílech
2010	2516	2,38	160	2,51	-0,13
2011	3097	2,94	184	2,89	0,05
2012	3261	3,10	188	2,95	0,15
2013	3947	3,75	189	2,96	0,79
2014	4414	4,18	196	3,07	1,11
2015	4515	4,27	167	2,61	1,66
2016	4512	4,26	169	2,64	1,62
2017	4551	4,29	148	2,31	1,98
2018	4396	4,14	190	2,96	1,18

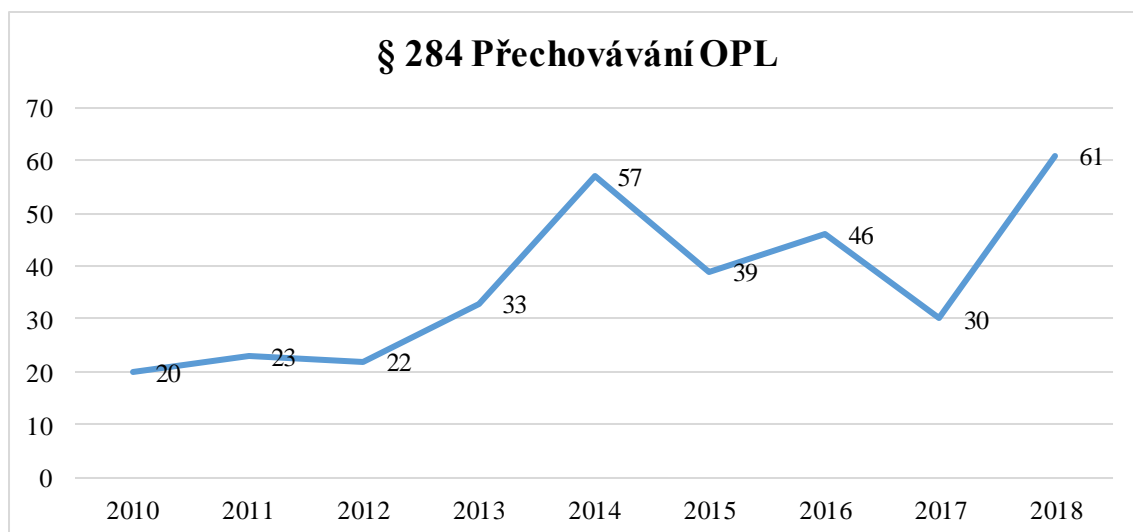
Z tabulky č. 2 vyplývá, že podíl počtu trestných činů - nedovolená výroba a nákladní s OPL - na počet obyvatel za sledované období v Jihočeském kraji je stále nižší než podíly těchto trestných činů na počet obyvatel v celé ČR. To je pro Jihočeský kraj opět jistě pozitivní zjištění.

⁶¹ *Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování*

Graf č. 5 Počet zjištěných trestných činů podle § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu v celé České republice.⁶²

Graf č. 6 Počet zjištěných trestných činů podle § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu v Jihočeském kraji.⁶³

⁶² Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

⁶³ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

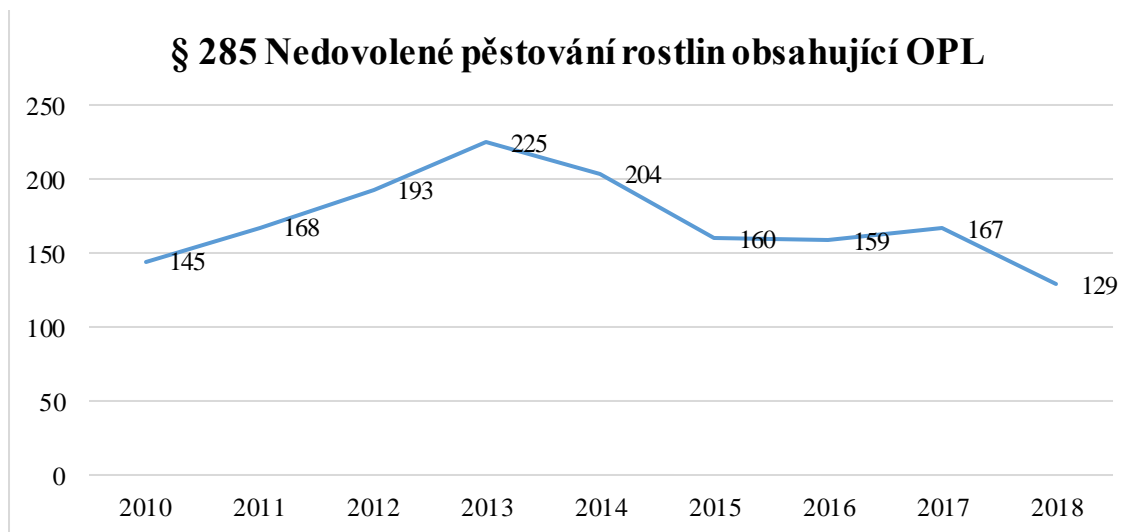
Tabulka č. 3- Přechovávání OPL v ČR a JČ kraji.⁶⁴

Rok	Celkový počet v ČR	Podíl na 10 000 obyvatel v ČR	Celkový počet v Jihočeském kraji	Podíl v Jihočeském kraji na 10 000 obyvatel	Rozdíl v podílech
2010	343	0,32	20	0,31	0,01
2011	375	0,35	23	0,36	-0,01
2012	433	0,41	22	0,34	0,07
2013	689	0,65	33	0,51	0,14
2014	791	0,75	57	0,89	-0,14
2015	696	0,65	39	0,61	0,04
2016	722	0,68	46	0,72	-0,04
2017	671	0,63	30	0,46	0,17
2018	792	0,74	61	0,95	-0,21

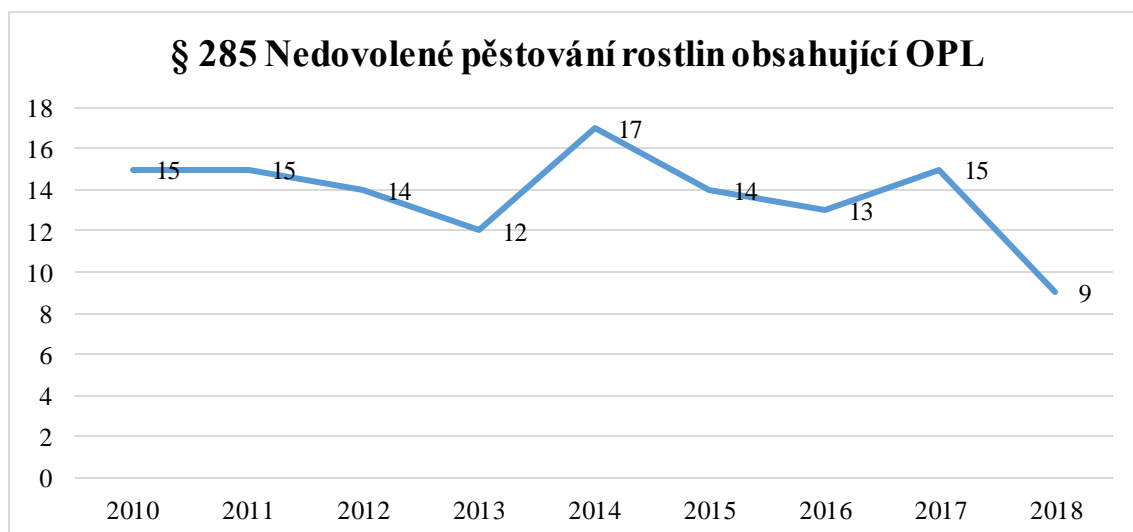
Z tabulky č. 3 vyplývá, že podíl počtu trestných činů - přechovávání OPL - na počet obyvatel za sledované období v Jihočeském kraji přibližně kopíruje podíly těchto trestných činů na počet obyvatel v celé ČR.

⁶⁴ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

Graf č. 7 Počet zjištěných trestných činů podle § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku v celé České republice.⁶⁵

Graf č. 8 Počet zjištěných trestných činů podle § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku Jihočeském kraji.⁶⁶

⁶⁵ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

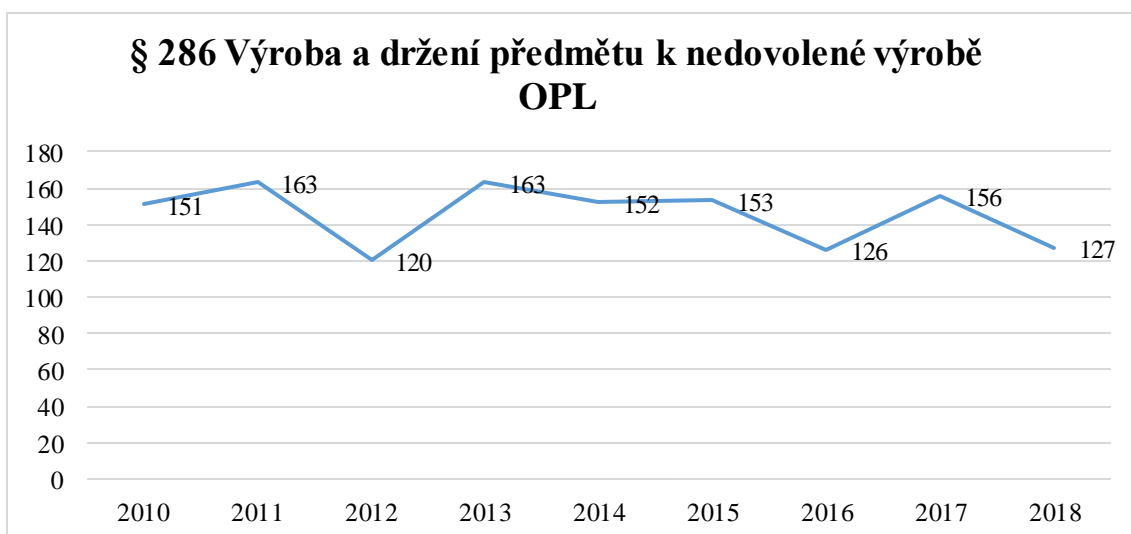
⁶⁶ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

Tabulka č. 4- Nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL v ČR a JČ kraji.⁶⁷

Rok	Celkový počet v ČR	Podíl na 10 000 obyvatel v ČR	Celkový počet v Jihočeském kraji	Podíl v Jihočeském kraji na 10 000 obyvatel	Rozdíl v podílech
2010	145	0,13	15	0,23	-0,1
2011	168	0,15	15	0,23	-0,08
2012	193	0,18	14	0,21	-0,03
2013	225	0,21	12	0,18	0,03
2014	204	0,19	17	0,26	-0,07
2015	160	0,15	14	0,21	-0,06
2016	159	0,15	13	0,20	-0,05
2017	167	0,15	15	0,23	-0,08
2018	129	0,12	9	0,14	-0,02

Z tabulky č. 4 vyplývá, že podíl počtu trestných činů - nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL přechovávání OPL - na počet obyvatel za sledované období v Jihočeském kraji přibližně kopíruje podíly těchto trestných činů na počet obyvatel v celé ČR. Toto zjištění bylo obdobné jako u trestného činu přechovávání OPL.

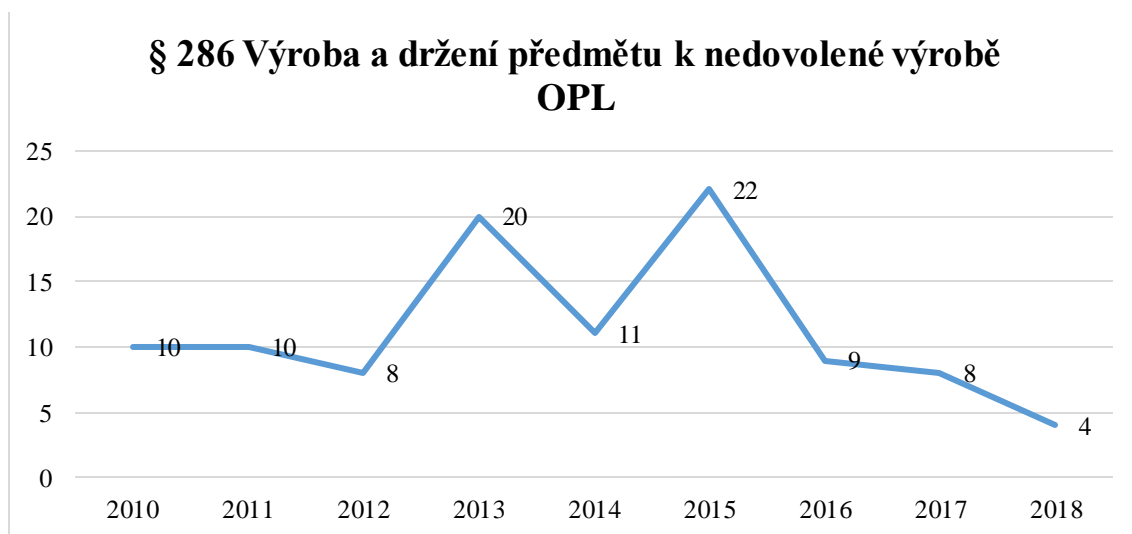
Graf č. 9 Počet zjištěných trestných činů podle § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky v celé České republice.⁶⁸

⁶⁷ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

⁶⁸ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

Graf č. 10 Počet zjištěných trestných činů podle § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamně a psychotropní látky v Jihočeském kraji.⁶⁹

Tabulka č. 5- Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL v ČR a JČ kraji.⁷⁰

Rok	Celkový počet v ČR	Podíl na 100 000 obyvatel v ČR	Celkový počet v Jihočeském kraji	Podíl v Jihočeském kraji na 100 000 obyvatel	Rozdíl v podílech
2010	151	1,43	10	1,57	-0,14
2011	163	1,55	10	1,57	-0,02
2012	120	1,14	8	1,25	-0,11
2013	163	1,55	20	3,14	-1,59
2014	152	1,44	11	1,72	-0,28
2015	153	1,44	22	3,44	-2
2016	126	1,19	9	1,40	-0,21
2017	156	1,47	8	1,24	0,23
2018	127	1,19	4	0,62	0,57

Tabulka č. 5 u tohoto trestného činu ukazuje setrvalý, lehce vyšší průměr v JČ kraji než je celostátní.

⁶⁹ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

⁷⁰ Statistiky Policie České republiky – vlastní zpracování

6.1 Shrnutí uvedených statistik o vývoji drogové kriminality

Z uvedených tabulek a grafů je zřejmé, že vývoj počtu trestných činů souvisejících s drogovou kriminalitou v Jihočeském kraji v menším podílu případů kopíruje celorepublikový vývoj, ale ve většině uvedených statistických údajů je situace v Jihočeském kraji, především v posledních letech, příznivější než v celé ČR. V poslední době se situace v Jihočeském kraji stabilizuje, spíše zlepšuje, až na ukazatel nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL, kde Jihočeský kraj vykazuje vyšší průměry trestných činů než zbytek ČR. V tomto případě si myslím, že to souvisí s ekonomickou situací v regionu a sousedství s Rakouskem a Německem, jejichž obyvatelé lze považovat za velké odběratele OPL. Jistě by stálo za analýzu, co konkrétně tento pokles počtu těchto činů způsobuje, což by mohlo být inspirací i pro ostatní kraje ČR.

7 Obchod s drogami v České republice

V České republice má Policie ČR útvar Národní protidrogové centrály. Tento útvar se zabývá vyhledáváním, odhalováním a vyšetřováním trestné činnosti v souvislosti s OPL. Jejich úkolem je snaha o snížení nabídky nelegálních drog v České republice. Podílí se i na národní strategii protidrogové politiky a zaměřuje se i na prevenci. V České republice se setkáváme s obchodem s metamfetaminem, marihuanou i kokainem.

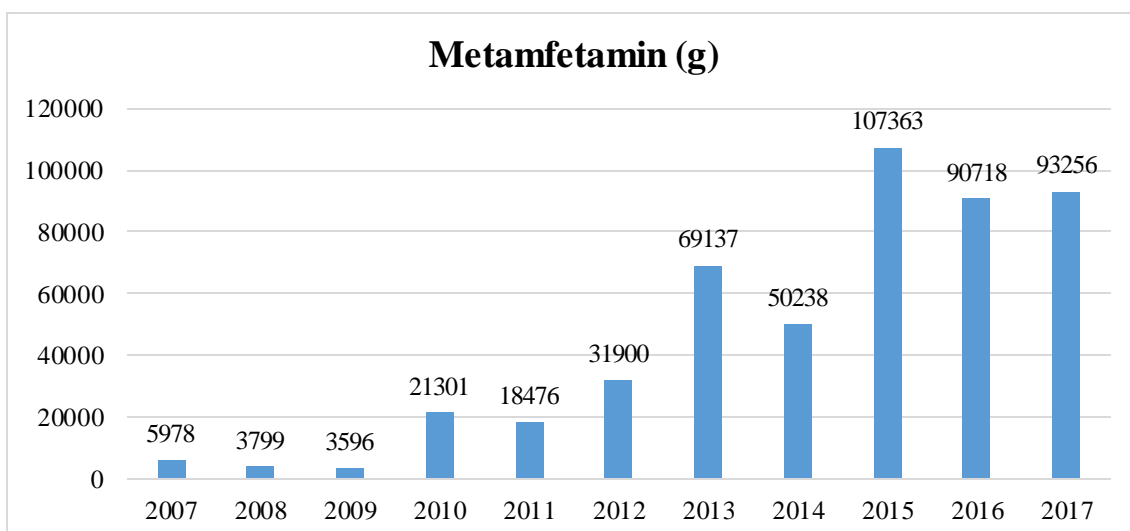
7.1 Obchod s metamfetaminem

V ČR se běžně setkáváme s domácími laboratořemi na výrobu metamfetaminu. V posledních letech se zvýšila poptávka po metamfetaminu ze sousedních zemí, což značně zvyšuje výrobu u nás. Další vliv na tuto výrobu má relativně snadná dostupnost léků a chemických látek potřebných k výrobě. V ČR jsou touto výrobou proslulé především osoby vietnamské národnosti.

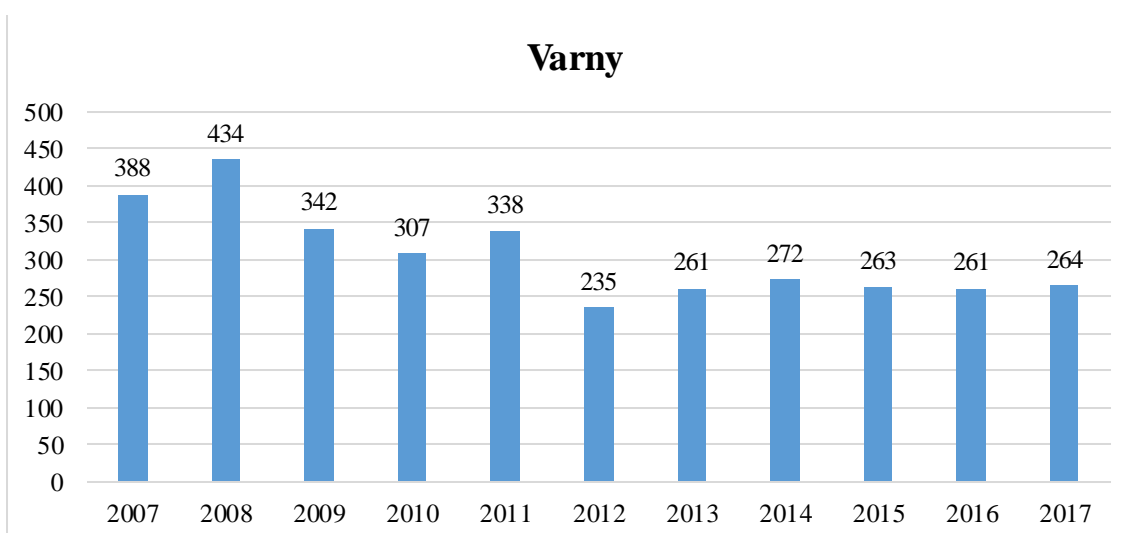
Výroba metamfetaminu je rozdělena do několika fází, které probíhají na různých místech, obvykle i v různých zemích. V první fázi se vyrobí tekutý metamfetamin. Většinou se k této části využívají budovy, které stojí na samotě. Je to z důvodu, že chemikálie při této fázi zapáchají. Problémem je, že odpad z této části pachatelé lijí do kanalizace. Ve druhé fázi dochází ke krystalizaci. Ta probíhá obvykle v prostorách, jako jsou byty v poslední patře. Opět z důvodu zápachu.

První fáze výroby metamfetaminu probíhá většinou v Polsku. Je to z toho důvodu, že v Polsku je snazší přístup k lékům s obsahem potřebných látek a pro pachatele je jednodušší dovést chemikálie z ČR do Polska. Naopak druhá fáze výroby se většinou přesouvá do ČR.

Graf č. 11 Množství zajištěného metamfetaminu (g).⁷¹

Graf č. 12 Množství zajištěných varen.⁷²

V grafu č. 11 a 12 je vidět množství zajištěného metamfetaminu a počet zajištěných varen od roku 2007 až do roku 2017. Z grafu č. 11 vyplývá, že výroba metamfetaminu za posledních 10 let stoupá. Naopak v grafu č. 12 je vidět, že počet varen klesá. Pravděpodobně by to mohlo být z důvodu intenzivního využívání menšího počtu varen.

⁷¹ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA, *Výroční zpráva 2017*. 2017, 9 s.

⁷² NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA, *Výroční zpráva 2017*. 2017, 10 s.

Operace „GOROLA-SUNG“

Policisté z České, Slovenské a Polské republiky společně odhalili mezinárodní zločineckou skupinu osob, které se zaměřily na výrobu a obchod s metamfetaminem. Tato skupina osob fungovala na území všech tří států. Zjistilo se, že v Polsku se obstarávaly léky a ty poté byly dopraveny na Slovensko. Tam následně došlo k jejich zpracování, které následně sloužilo k výrobě metamfetaminu. Tento mezivýrobek se následně dopravil do ČR, kde došlo k výrobě drog. Tato laboratoř se nacházela v průmyslovém objektu na Karvinsku. Metamfetamin převáželi ukrytý v potravinách nebo elektronice. Celkem bylo zadrženo a obviněno 38 osob.

Operace „LACHTAN“

Při této operaci byla odhalena pětičlenná vietnamská organizovaná skupina, která se zabývala výrobou metamfetaminu a jeho distribucí. Odběrateli byly další vietnamské osoby. Během výroby pachatelé využívali více pronajatých prostorů ve Středočeském kraji a ty často střídali. Pro výrobu samotného metamfetaminu si obstarávala tzv. vařiče. Léky pocházely opět z Polska a chemikálie z ČR. Operace „Lachtan“ proběhla po předávce 8 kg metamfetaminu a během ní bylo zadrženo 5 osob vietnamské národnosti. Po prohlídce dalších prostor bylo zajištěna vysoká finanční hotovost, funkční laboratoř a přibližně 19 kg metamfetaminu.

7.2 Obchod s marihuanou

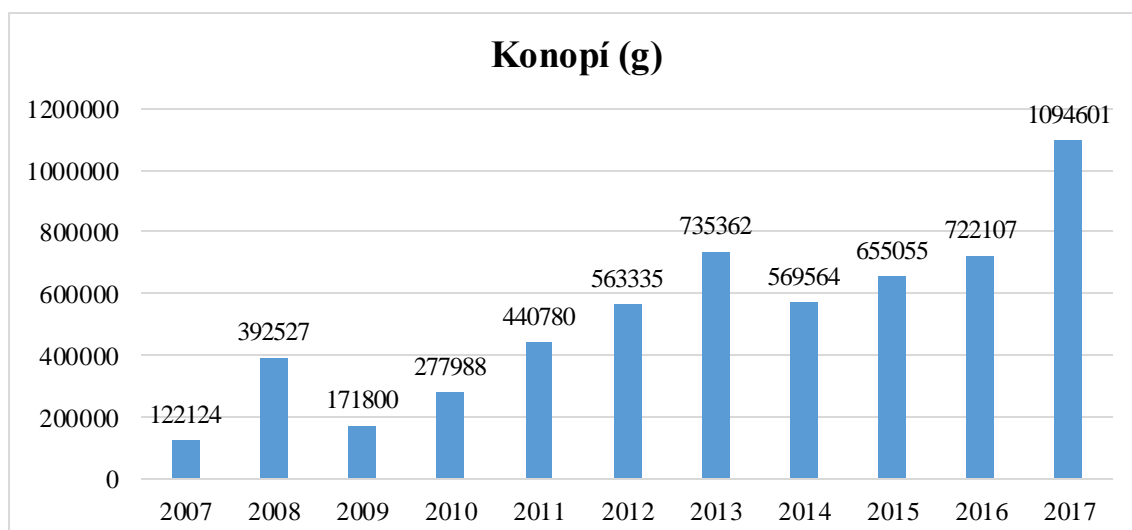
V ČR je běžné setkávat se s tzv. domácí produkcí. Velmi často se teď setkáváme s technologií zvanou „indoor“, která umožňuje pěstovat rostliny pod umělým osvětlením. Takto vypěstované rostliny mají vysoký obsah THC. Většinou toto pěstování probíhá v zemědělských objektech nebo i bytech. Podstatná část vypěstované marihuany je určena pro ČR, ale dochází i k vývozu na Ukrajinu do Maďarska nebo do Velké Británie.

Nový trend, který v pěstování marihuany vznikl, je rozdělení jedné velké pěstírny na více menších pěstíren v různých místech. Účelem je snížit riziko odhalení. V takových pěstírnách se obvykle vypěstuje 300 až 500 ks rostlin. Jedna skupina vlastní většinou 3 až 5 takových pěstíren. Sklízí se vždy jedna pěstírna, která se zas hned osadí novými

rostlinami a pokračuje se ve sklizení v další pěstírně. Tímto se snaží docílit nepřetržité distribuce marihuany.⁷³

V roce 2017 se v České republice objevil další trend v obchodu s marihuanou, a to spojení s balkánskými organizovanými skupinami ze Srbska, Černé Hory a Chorvatska. Pro tyto skupiny je naše republika výhodná především z hlediska polohy. Další výhodou jsou snadno dosažitelné technologie, které skupiny potřebují k založení pěstíren konopí. A třetí výhodou je možnost levného pronájmu budov, které se dají využít při indoor pěstování. Jsou to například rodinné domy. Srbští organizátoři své pěstírny nejčastěji řídí ze svých zemí. V ČR využívají svých vrstevníků (srbští občané), kteří se zde starají o jejich rostliny. Obvykle zde stráví přibližně 3 až 4 měsíce a poté se vrátí do Srbska.⁷⁴

Graf č. 13 Množství zajištěného konopí (g).⁷⁵

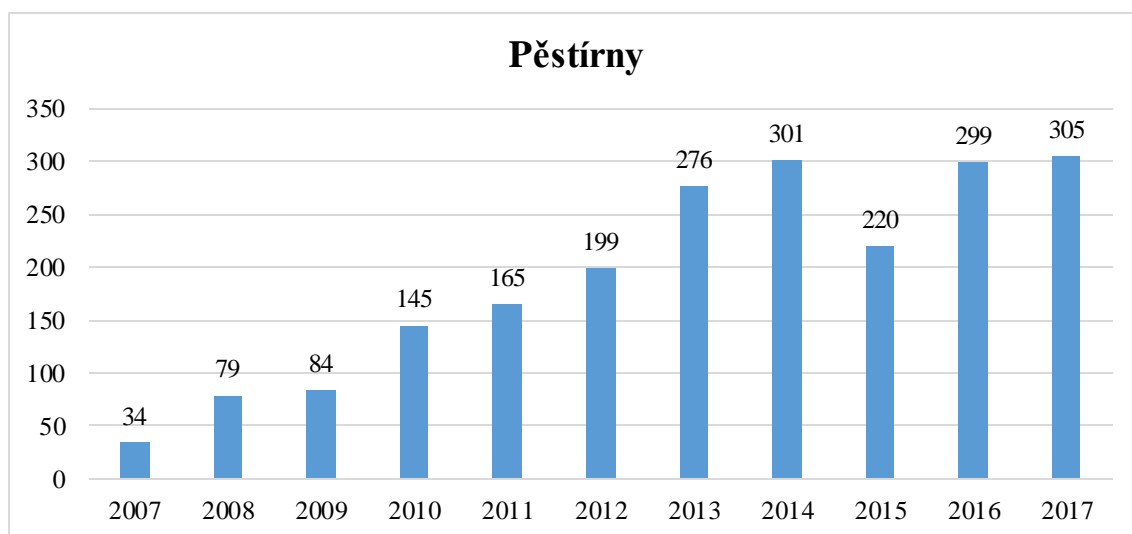

⁷³ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2016*. 2016, s. 20

⁷⁴ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2017*. 2017, s. 20

⁷⁵ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2017*. 2017, s. 20

Graf č. 14 Množství zajištěných pěstíren.⁷⁶

V grafu č. 13 a 14 je vidět množství zajištěného konopí (g) a pěstíren. Z grafů lze vyčíst, jak se počet pěstíren od roku 2007 zvýšil. Z toho důvodu se pravděpodobně zvýšil i počet zajištěného konopí.

Operace „HVALA“

Při operaci „HVALA“ se spojili čeští a srbské policisté a odhalili desetičlennou skupinu. Ta v ČR vlastnila velkopěstírnu konopí a obchodovala s marihuanou v rámci celé EU. Všech 10 členů bylo srbské národnosti. V Praze si pronajali domy, ve kterých si zřídili tzv. indoor pěstírny. Ty byly v podstatě v každé místnosti. O pěstírnu se starali zahradníci, kteří byli pravidelně kontrolováni. Během operace byly zajištěny celkem tři pěstírny, které obsahovaly přibližně 3000 rostlin netechnického konopí a 201 kg sušiny marihuany.

Operace „TAO“

Policisté ČR odhalili pachatele z Vietnamu, Bulharska a Albánie. Ti v ČR obstarávali marihuanu tak, že vykrádali nelegální pěstírny jiných skupin. Většinou se jednalo o pěstírny, které měly na starost osoby vietnamské národnosti. Marihuanu poté sušily a připravily ji k prodeji. Drogy se dopravovaly pomocí kurýrů z Číny. Policisté je přistihli při snaze vyvést 10 kg marihuany na Slovensko.

⁷⁶ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2017*. 2017, s. 24

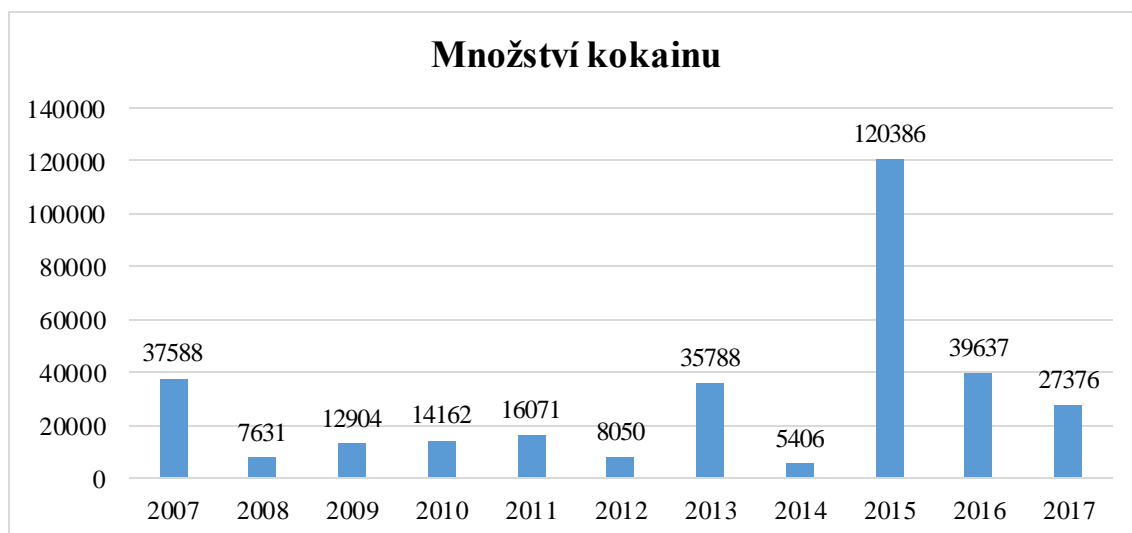
7.3 Obchod s kokainem

V ČR nepatří kokain mezi nejvyhledávanější drogy. Cena kvalitního kokainu je vysoká, proto je o něj zájem mezi majetnějšími osobami. Cílem je také pro zahraniční turisty, kteří navštěvují luxusní bary. Je nejvíce distribuován ve velkých městech jako Praha nebo Brno. Lze ho sehnat i na ulici, ale tam je jeho kvalita velmi nízká z důvodu jeho masivního ředění.

Nejčastěji je pašován a distribuován osobami pocházející z Nigérie. Doprava kokainu probíhá obvykle pomocí kurýrů z různých zemí, ale také z ČR. Občané ČR nejsou obvykle zaměstnáváni přímo osobami z Nigérie, ale českými občany, kteří se v této oblasti již delší dobu pohybují.

„Česká republika je v určité míře taktéž využívána k tranzitu zásilek kokainu o objemu v rádech až desítek kilogramů. K těmto účelům je nejčastěji využívána letecká doprava, kdy kurýři přestupují v Praze na další lety. Látku převážejí nejčastěji v zavazadlech, ale i dutinách těla.“⁷⁷

Graf č. 15 Množství zajištěného kokainu (g).⁷⁸

V grafu č. 15 je dokázáno, že v ČR není primární zájem o kokain. Jak už bylo zmíněno výše, v ČR mají zájem o kokain spíše majetnější osoby nebo zahraniční turisté. V roce 2015 bylo zajištěno vysoké množství kokainu, nicméně po vyšetřování bylo odhaleno, že nebyl určen pro český nelegální trh.

⁷⁷ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA, *Výroční zpráva 2015*. 2015, s. 33

⁷⁸ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA, *Výroční zpráva 2017*. 2017, s. 31

„Největší záchyt kokainu v roce 2016 představovala zhruba 30 kilogramová zásilka, jež se na naše území dostala vinou logistické chyby v rámci rychloobrátkové expedice ovoce z Jižní Ameriky.“⁷⁹

Operace „HOLE“

V červenci roku 2015 byla v ČR zadržena osmičlenná organizovaná skupina osob české národnosti. Tyto osoby dovážely z Peru do ČR kokain. K pašování využívali lahve na víno, které měly vzhled originálu. V nich byl rozpuštěný kokain, jeho čistota byla 80 až 90%. Případem se policisté zabývali od léta 2014. Při pašování pachatelé využívali leteckou dopravu, kdy cestovali na více evropských letišť. Vždy přistáli ve Vídni a z té pak cestovali do ČR autem. Lahve s kokainem předávali hlavnímu organizátorovi, který ho po nařazení dále distribuoval v Praze a Středočeském kraji majetnějším lidem. Do své „živnosti“ zapojil i svou manželku a syna.

„Cena kokainu v čistotě 80% až 90 % se v Peru pohybuje okolo dvou až tří tisíc amerických dolarů za kilogram, přičemž látka takovéto kvality se v ČR před distribucí ředí zpravidla minimálně tři až čtyři krát. Při současné průměrné ceně kokainu v Praze, která je dva tisíce korun českých za jeden gram, si mohla organizovaná zločinecká skupina pouze u zadokumentovaného množství kokainu vydělat kolem 50 milionů korun českých. Hodnota 1300 gramů kokainu zajištěného při realizaci představuje částku minimálně 10 milionů korun českých.“⁸⁰

7.4 Vyhodnocení obchodu s drogami

Tato kapitola objasňuje, jak probíhá obchod s drogami v České republice. Tento obchod se týká metamfetaminu, marihuany, ale i kokainu. Je zde uvedeno, jak probíhá výroba na území České republiky, ale také, jak se zde pěstuje marihuana. Pomocí grafů je znázorněno, kolik bylo v posledních letech zabaveno gramů metanfetaminu a konopí, ale i počet odhalených varen a pěstíren. V této části jsou uvedeny akce organizované Národní protidrogovou centrálou. Při nich došlo k odhalení varen, pěstíren, ale také k odhalení pašování kokainu do České republiky.

⁷⁹ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA, *Výroční zpráva 2016*. 2016, s. 34

⁸⁰ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA, *Výroční zpráva 2015*. 2015, s. 34

8 Výzkumná část

8.1 Cíl a metoda dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaká má česká společnost vztah k drogové problematice. Dotazník v papírové podobě jsem rozdala lidem žijícím v okolí Českých Budějovic a Českého Krumlova. Jednalo se především o kolegy a zákazníky mého otce, přátele matky a bratrovy spolužáky na středním odborném učilišti. Tím jsem získala více věkových kategorií. Celkem bylo rozdáno 130 dotazníků. Vrátilo se mi jich 118. Před vyhodnocením dotazníků jsem si stanovila 5 hypotéz, které dotazník buď vyvrátí, nebo potvrdí.

H1- Myslím si, že více než polovina lidí nemá zkušenosti se situací, že by jim byly nabízeny drogy.

H2- Myslím si, že více než polovina respondentů má ve svém okolí někoho, kdo má zkušenosti s nějakou drogou.

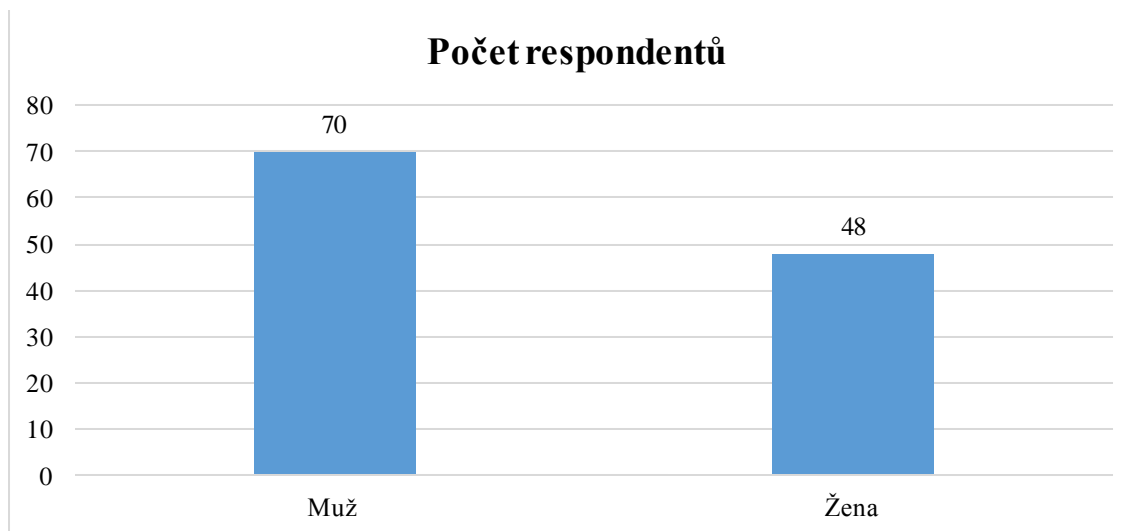
H3- Nejvíce zkušeností budou mít respondenti s marihuanou.

H4- Za nejčastější příčinu drogové kriminality budou respondenti považovat řešení životních problémů.

H5- Předpokládám, že jako nejčastější odpověď u otázky, jak snížit drogovou scénu, bude zpřísnění trestů za drogové trestné činy.

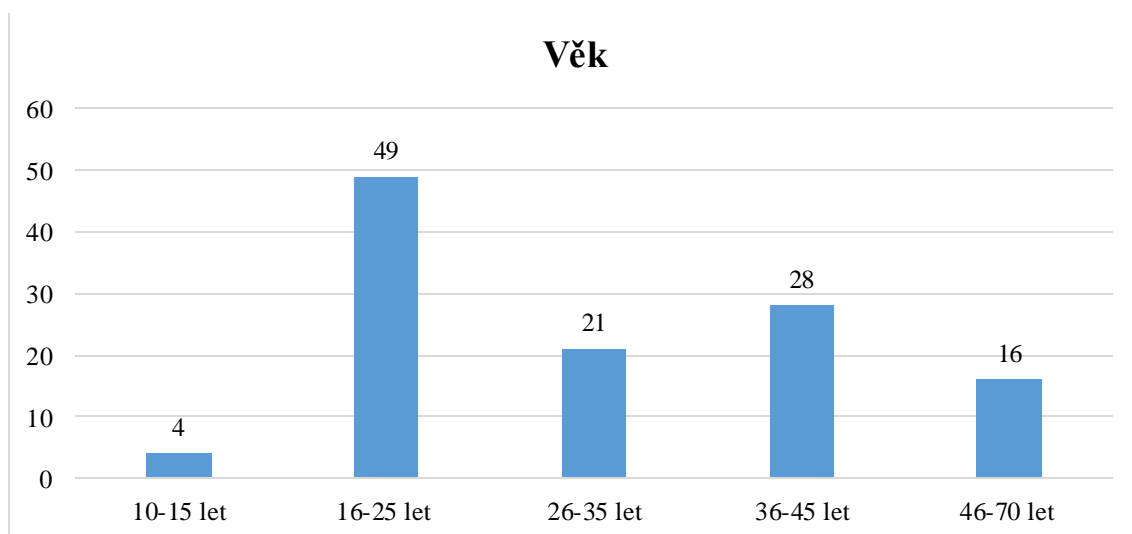
8.2 Vyhodnocení dotazníku

Graf č. 16- Otázka č. 1 Jaké je Vaše pohlaví?

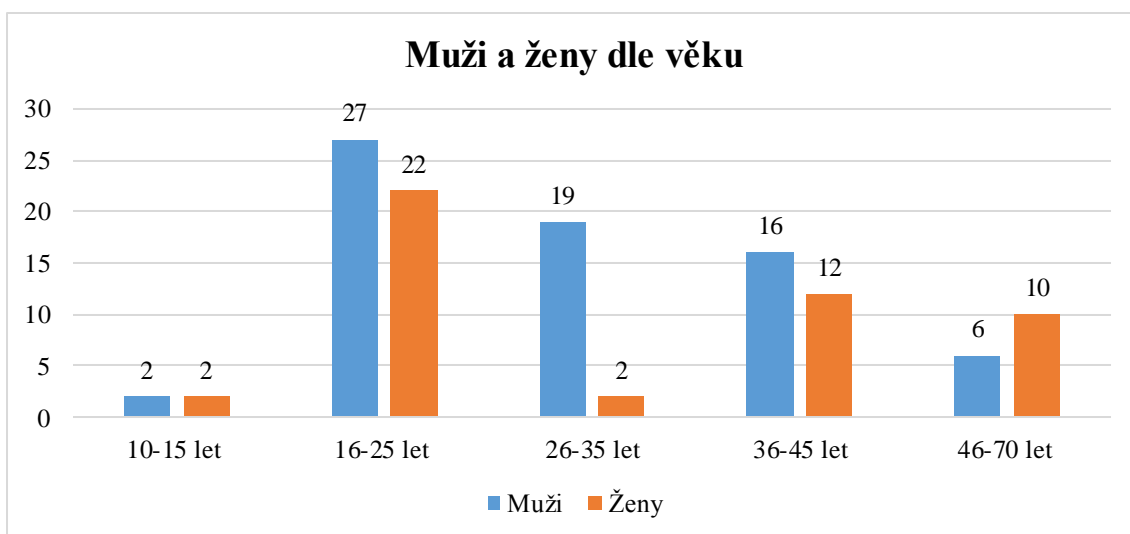
V grafu č. 16 je znázorněno kolik mužů/žen odpovědělo na dotazník. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 118 respondentů, z toho bylo 70 mužů a 48 žen.

Graf č. 17- Otázka č. 2 Jaký je Váš věk?

V grafu č. 17 je vyznačen věk respondentů. Na dotazník odpověděli 4 respondenti ve věku 10-15 let, 49 respondentů ve věku 16-25 let, 21 respondentů ve věku 26-35 let, 28 respondentů ve věku 36-45 let a 16 respondentů ve věku 46-70 let.

Graf č. 18- Rozdělení mužů a žen dle jejich věku.

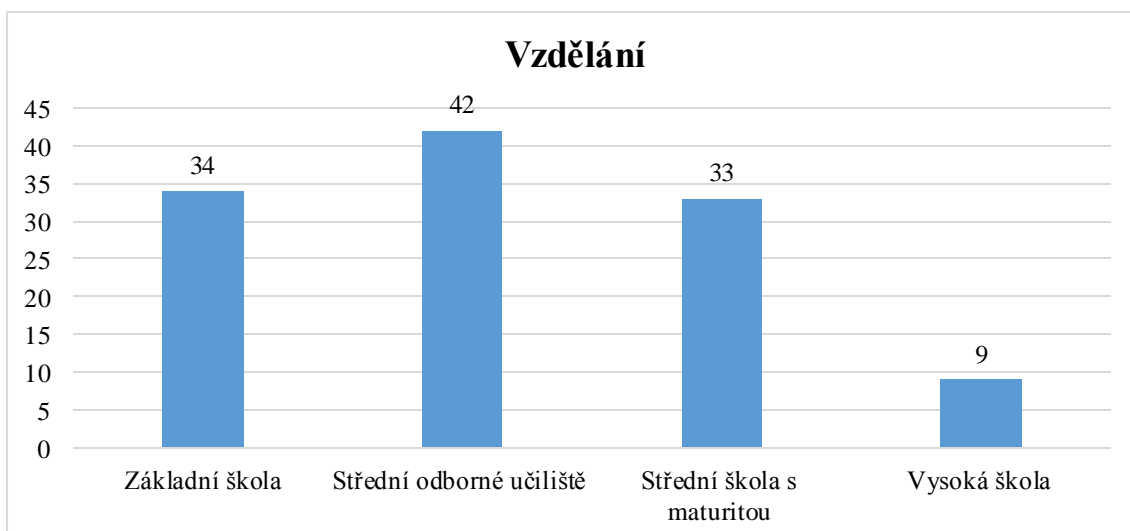

Z grafu č. 18 vyplývá, že na dotazník odpovědělo více mužů než žen. Ve věku 10- 15 let odpověděli 2 muži, 16-25 let 27 mužů, 26-35 let 19 mužů, 36-45 let 16 mužů, 46-70 let 6 mužů.

Ženy, které odpověděly na dotazník, ve věku 10-15 let 2 ženy, 16-25 let 22 žen, 26-35 let 2 ženy, 36-45 let 12 žen, 46-70 let 10 žen.

Z grafu č. 18 vyplývá, že nejvíce respondentů bylo ve věku 16-25 let.

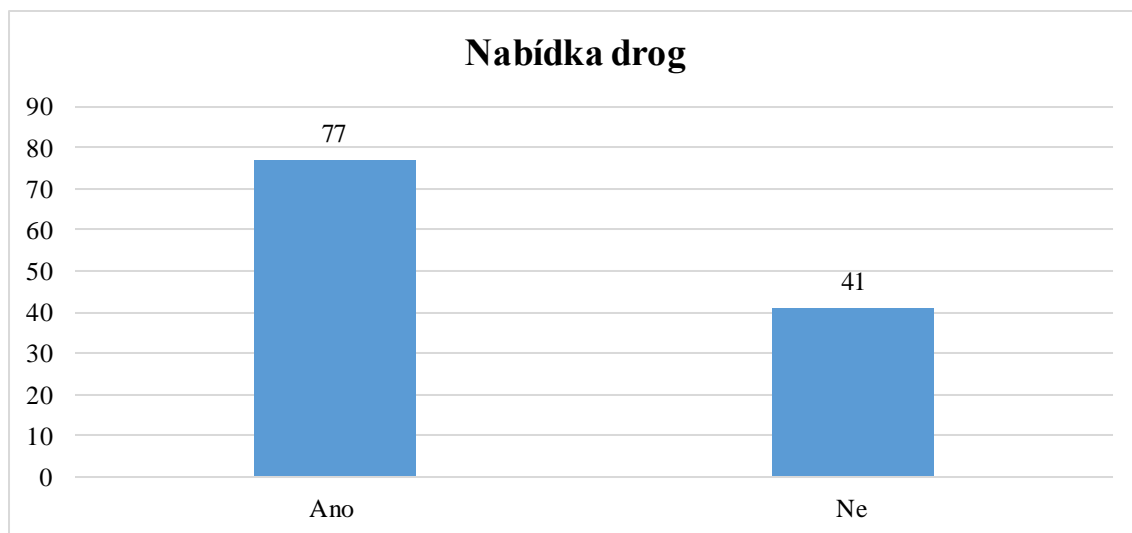
Graf č. 19- Otázka č. 3 Stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání?

V grafu č. 19 je znázorněno, jakého vzdělání dosáhli respondenti. Dotazník vyplnilo celkem 34 osob, které mají ukončené základní vzdělání a někteří momentálně

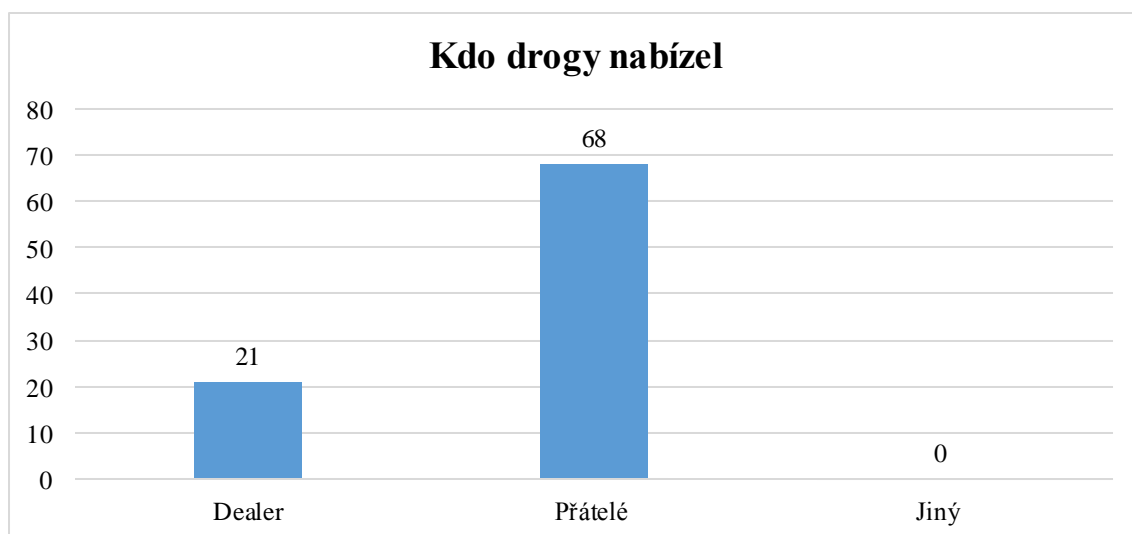
studují, 42 osob, které dosáhly výučního listu, 33 osob, které mají maturitu a 9 osob, které mají dokončené vysokoškolské vzdělání.

Graf č. 20- Otázka č. 4 Setkal(a) jste se někdy s případem, že Vám byly nabízeny drogy?

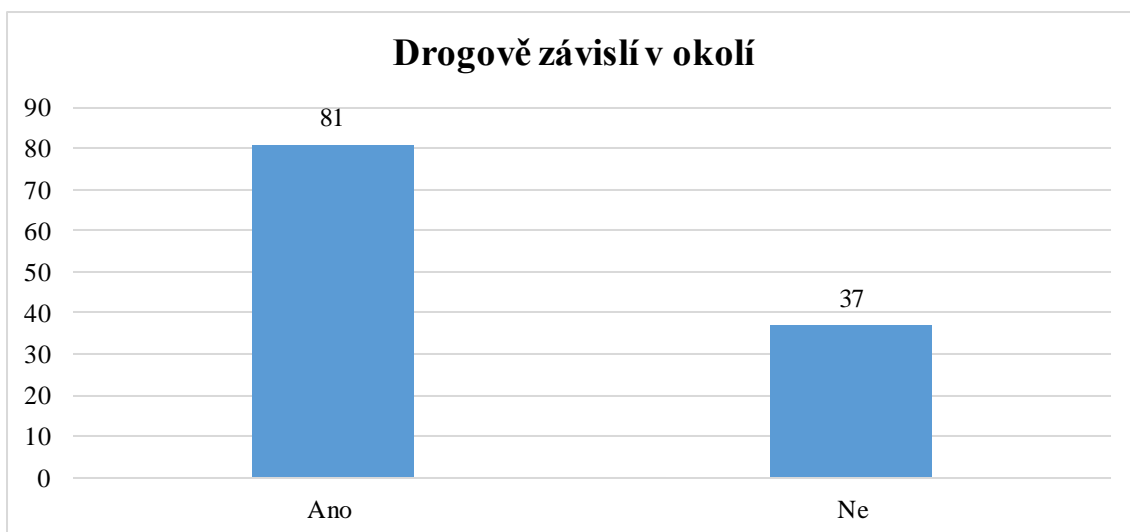
V grafu č. 20 je zobrazena odpověď na otázku, zda byly respondentům někdy nabízeny drogy. V grafu je vidět, že se více respondentů, celkem 77, setkalo s případem, že jim drogy byly nabídnuty. Naopak 41 respondentů odpovědělo, že jim drogy nabídnuty nikdy nebyly.

Graf č. 21- Pokud ano, kdo Vám je nabídl?

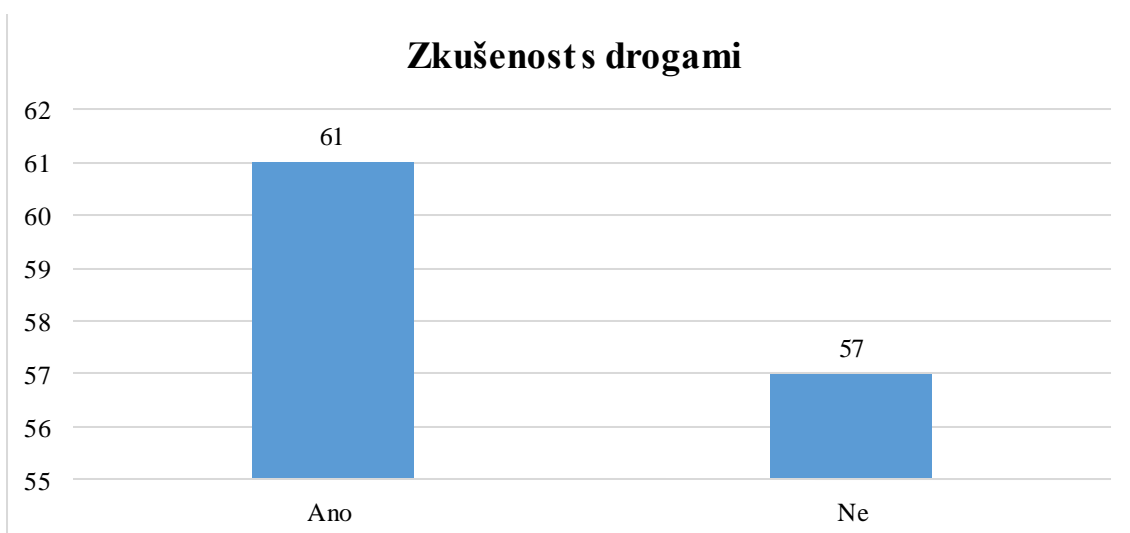
V grafu č. 21 je vidět, že respondentům nejčastěji nabídli drogy přátelé. Celkem 68 respondentů se setkalo s nabídkou drog od svých přátel. Dalších 21 respondentů dostalo nabídku přímo o dealera. Nikdo jiný respondentům drogu nenabídl.

Graf č. 22- Otázka č. 5 Znáte někoho ve Vašem okolí, kdo bere nějaké drogy?

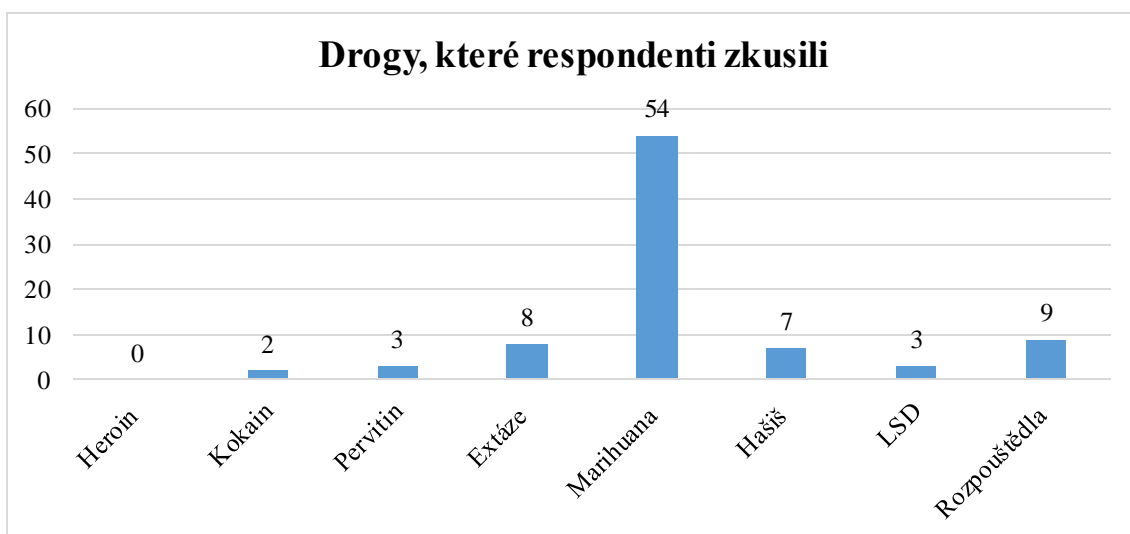
V grafu č. 22 je vyznačeno, kolik respondentů zná ve svém okolí osobu, které bere nějaké drogy. Z dotázaných zná 81 osob někoho, kdo bere nějaké drogy. Dalších 37 osob ve svém okolí nezná nikoho, kdo by nějaké drogy bral.

Grafu č. 23- Otázka č. 6 Užil(a) jste někdy drogy?

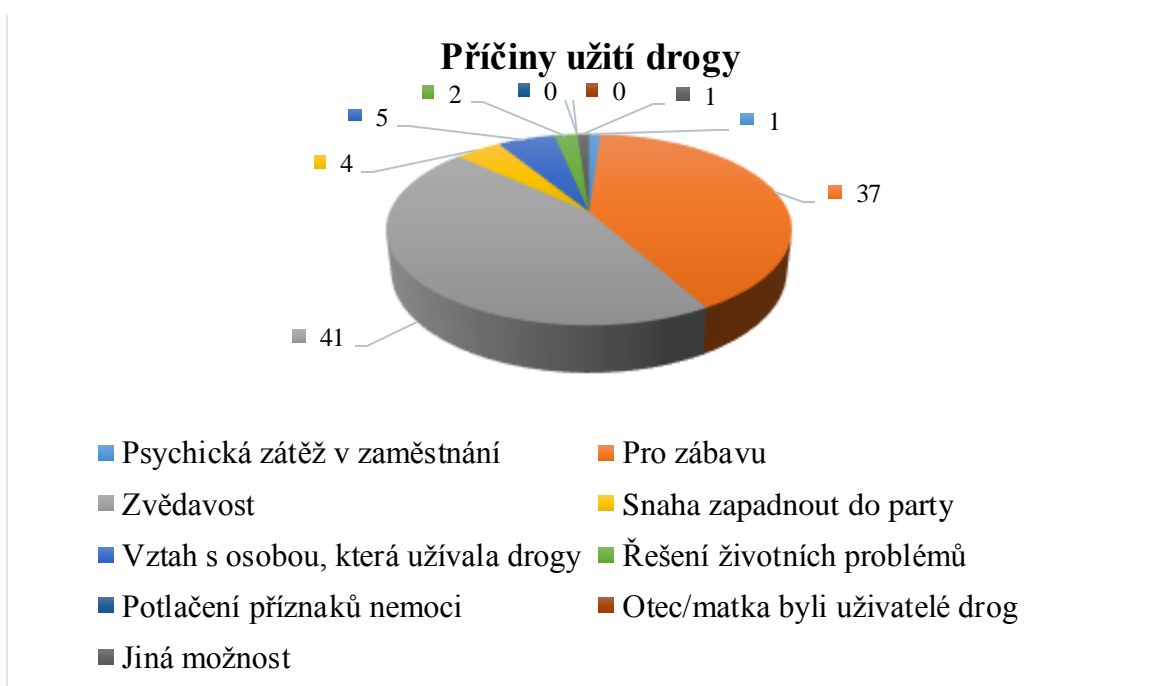
Z grafu č. 23 vyplývá, že z 118 respondentů má celkem 61 zkušenost s nějakou drogou. Dalších 57 osob drogu nikdy neužilo.

Graf č. 24- Otázka č. 7 Pokud ano, o jaké drogy se jednalo? (i více odpovědí).

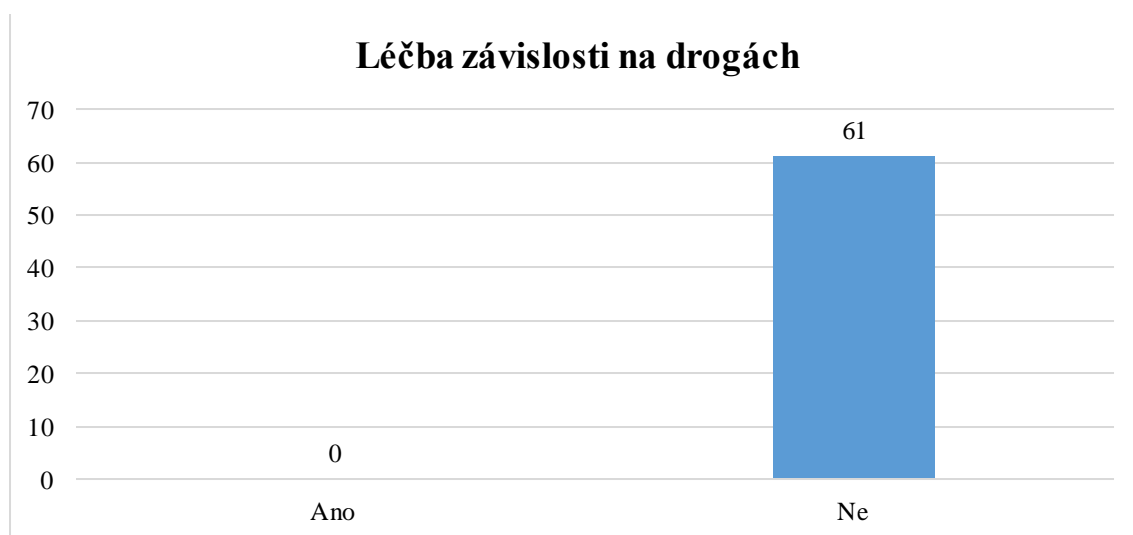
Z grafu č. 24 vyplývá, že nejvíce zkušeností mají respondenti, kteří užili nějakou drogu, s marihuanou. 9 respondentů má zkušenost s rozpouštědly, poté následuje extáze - celkem 8 respondentů, po ní hašiš- 7 respondentů. Na stejné přičce jsou pervitin a LSD (3 respondenti). A poslední je kokain, s tím se setkali pouze 2 respondenti. Naopak s heroinem nemá zkušenost nikdo ze 118 dotazovaných.

Graf č. 25- Otázka č. 8 Pokud jste užil drogu, tak z jakého důvodu, jaká byla příčina? (i více odpovědí)

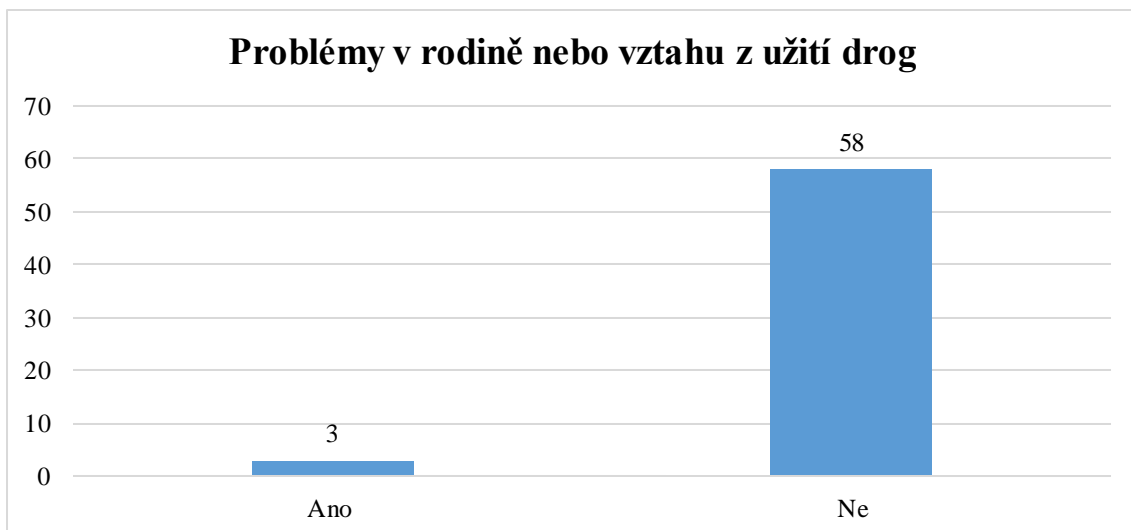
Z grafu č. 25 vyplývá, z jaké příčiny respondenti užíli drogy. Na tuto otázku odpovědělo 61 respondentů a mohli zakroužkovat i více odpovědí. Nejčastější odpovědí byla zvědavost, celkem 41x. Hned po ní následovala odpověď pro zábavu (37x). Vztah s osobou, která užívala drogy 5x. Snaha zapadnout do party 4x. Zda užíli respondenti drogu při řešení životních problémů, byl počet odpovědí 2. U psychické zátěže a u jiné možnosti byly celkem 2 odpovědi. Jako jiná možnost byla označena příčina „pro relax“. Nikdo z respondentů nezaškrtnul odpověď potlačení příznaků nemoci nebo možnost, že otec/matka byli uživatelé drog.

Graf č. 26- Otázka č. 9 a 10 Léčil(a) jste se někdy se závislostí na drogách? Pokud ano, o jakou drogovou závislost se jednalo?

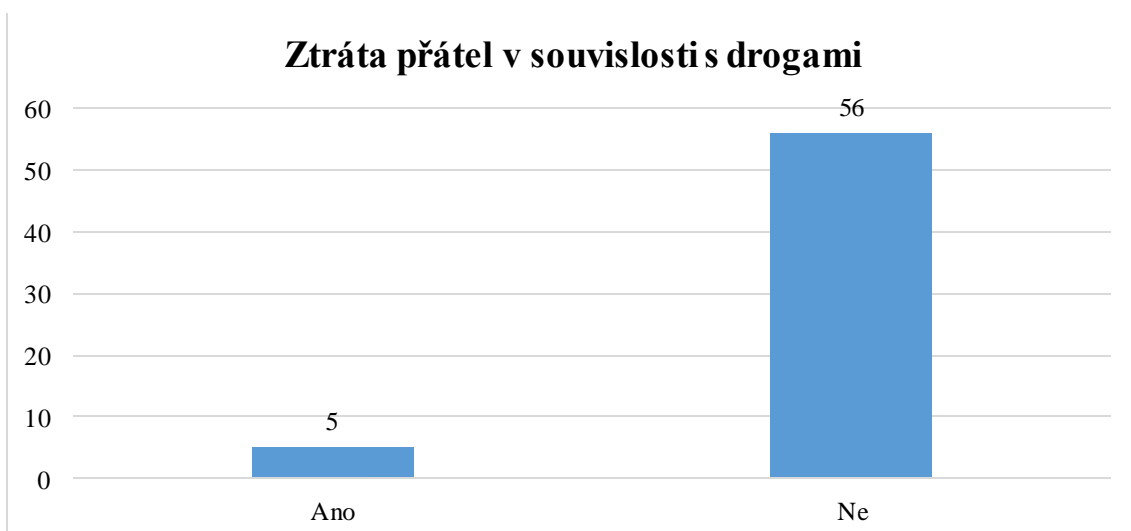
V grafu č. 26 je vidět, že z 61 respondentů, kteří uvedli zkušenost s užitím drogy, se nikdo neléčil se závislostí na drogách. Další otázka z dotazníku navazovala na tuto otázku. Respondenti měli odpovědět, o jakou závislost šlo. Na tuto otázku nikdo neodpověděl, protože nikdo neměl zkušenost s léčením drogové závislosti.

Graf č. 27- Otázka č. 11 Vznikly ve Vaší rodině nebo ve vztahu s partnerem/manželem/manželkou nějaké problémy s tím, že jste užil(a)/ berete pravidelně nějakou drogu?

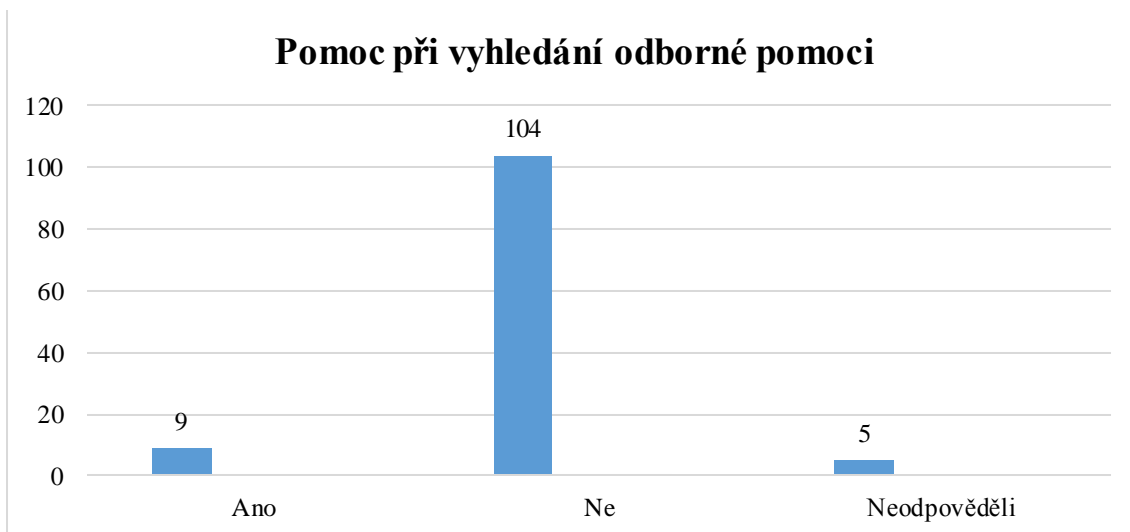
V grafu č. 27 je vyznačeno, že z 61 respondentů, kteří někdy užili drogy, jen 3 respondenti měli nějaké problémy s partnerem/manželem/manželkou v této souvislosti. Dalších 58 respondentů odpovědělo ne, tedy s žádnými problémy se nesetkali.

Graf č. 28- Otázka č. 12 Ztratil(a) jste kvůli tomu, že jste vyzkoušel/bral drogy, nějaké přátele?

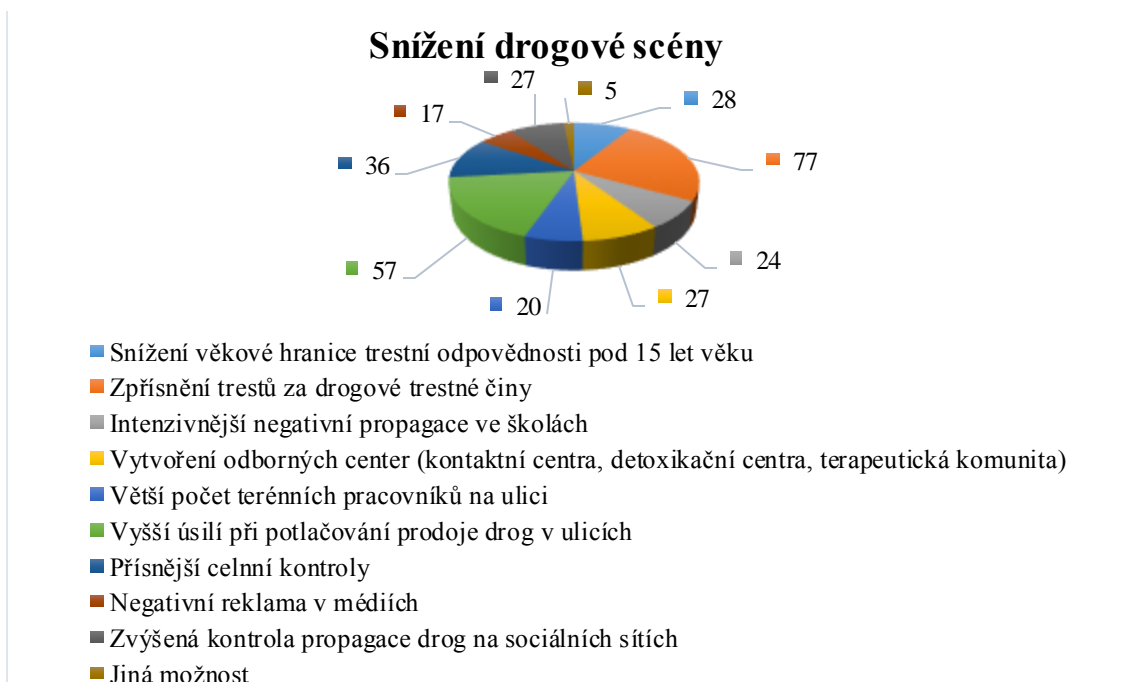
Z grafu č. 28 vyplývá, že z 61 respondentů celkem 5 přišlo o nějaké své přátele kvůli své drogové zkušenosti. Zbýlých 56 respondentů o žádné přátele nepřišlo.

Graf č. 29- Otázka č. 13 Pomáhal(a) jste někdy někomu s vyhledáním odborné pomoci?

V grafu č. 29 je znázorněno, že z 118 respondentů, kteří odpověděli v dotazníku, celkem 9 pomohlo někdy někomu s vyhledáním odborné pomoci. Dalších 104 respondentů nikomu s vyhledáním odborné pomoci nepomáhalo. A 5 respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

Graf č. 30- Otázka č. 14 Co by podle Vás snížilo drogovou scénu? (i více odpovědí)

V grafu č. 30 odpovídalo celkem 118 respondentů. Odpovídali na otázku, co by podle nich snížilo drogovou scénu. Každý mohl vybrat i více odpovědí. Zpřísnění trestů

za drogové trestné činy- počet odpovědí 77. Vyšší úsilí při potlačování prodeje drog v ulicích 57x. Přísnější celní kontroly 36x. 28 odpovědí u možnosti řešení snížení věkové hranice trestní odpovědnosti pod 15 let věku. Zvýšená kontrola propagace drog na sociálních sítích celkem 27 odpovědí a také vytvoření odborných center 27 odpovědí. Intenzivnější negativní propagace na školách 24x. Dalších 20 odpovědí bylo pro větší počet terénních pracovníků na ulici. Negativní reklama v médiích 17x.

Respondenti mohli uvést i jinou odpověď, kterou uvedlo celkem 5 respondentů: zvýšení návykových kontrol ve školách, zapojení rodičů do protidrogové prevence, řídicí průkaz, výchova v rodině, legalizace měkkých drog vs. přísnější postihy za drogy tvrdé.

8.3 Hodnocení získaných informací

Na začátku zpracování dotazníkového šetření jsem si stanovila pět hypotéz. První hypotéza se ukázala jako nepravdivá. Z dotazníkového šetření vyšlo najevo, že více než polovina respondentů se setkala se situací, kdy jim byly nabízeny drogy. Celkem ze 118 dotázaných se s nabídkou drog nesešlo 41 respondentů, což je 34%, tedy méně než polovina.

Druhá hypotéza předpokládající, že více než polovina lidí má ve svém okolí někoho, kdo má zkušenosti s nějakou drogou, se potvrdila. V dotazníkovém šetření ze 118 respondentů 81 zná někoho takového, což je 68%.

Ve třetí hypotéze jsem jako nejčastěji vyzkoušenou drogu očekávala marihuanu. Toto tvrzení se také potvrdilo. Z 61 osob, které někdy vyzkoušely nějakou drogu, celkem 54 osob má zkušenost s marihuanou.

Čtvrtou hypotézu se nepotvrdila. Respondenti, kteří užili drogy, za nejčastější příčinu označili zvědavost. Řešení životních problémů vybrali pouze 2 respondenti z 61, to je pouze 3% odpovědí.

Pátá hypotéza se potvrdila. V poslední otázce týkající se způsobu snížení drogové scény respondenti nejčastěji označili možnost zpřísnění trestů za drogové trestné činy. Tato odpověď byla nejčastější, ze 118 respondentů pro ni bylo 77.

Informace z dotazníkového šetření pro mě byly velmi přínosné. Zaujalo mě, že ze 118 respondentů má 77 nějakou zkušenost s tím, že jim byly nabízeny od někoho drogy. Ještě víc mě překvapuje, že drogy jim většinou nabídli jejich přátelé.

Další skutečnost, která vyplynula z dotazníkového šetření, je fakt, že ze 118 respondentů užilo 61 nějakou drogu. I když se nejčastěji jednalo o marihuanu, i tak je to více než polovina z dotazovaných. Vzhledem k tomu, že v dotazníku nejvíce odpovídala kategorie 16-25 let, je vidět, že mezi mladými lidmi je tato droga značně populární. Jako důvod, proč respondenti drogu užili, byl nejčastěji označen důvod pro zábavu nebo zvědavost.

Celkem je mi líto, že se respondenti více nezapojili u poslední otázky, ve které měli možnost vyjádřit svůj názor k tomu, co by podle nich snížilo drogovou scénu. Pouze 5 respondentů zde vyjádřilo svůj názor. Musím říct, že souhlasím se zvýšením kontrol ve školách. V této možnosti se objevil i názor, že by bylo dobré zlegalizovat měkké drogy a o proti tomu za tvrdé drogy dát tvrdé postihy. Zajímalo by mě, jak by to tento respondent řešil například u řízení vozidel, kdy i po několika dnech po užití marihuany můžete mít pozitivní test na drogy.

Nejvíce mě překvapil názor jednoho respondenta, podle kterého by došlo ke snížení drogové scény získáním řidičského průkazu. Tento respondent byl v kategorii 16- 25 let, proto odhaduji, že to byl student nějaké školy, který ještě nedostal řidičský průkaz, proto ho netrápí, když občas užije marihuanu.

9 Navrhovaná opatření

Drogová kriminalita je stále jedním z aktuálních problémů společnosti a proti drogové kriminalitě je potřeba bojovat. Z literárních zdrojů a získaných poznatků v dotazníkovém šetření vyplývá, že nejdůležitější je prevence. Především by měla probíhat na základních školách a dále samozřejmě na středních školách. Z výsledků, získaných v dotazníkovém šetření, vyšlo najevo, že mnoho mladých osob ve věku, kdy navštěvují střední školy, se již setkalo s marihuanou. Právě proto je zřejmá nutnost zavést neočekávané kontroly ve školách s policejními psy, kteří by byli schopni vyhledat drogy. Osoby, u kterých by se našlo množství větší než malé (potencionální distributoři), je nutné tvrdě trestat a vyloučit ze středních škol.

Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že mnoho respondentů jako odpověď, co by snížilo drogovou scénu, označilo vytvoření odborných center. Toto opatření by bylo dobré rozvíjet. Založit více nových takto zaměřených center a zvýšit počet terénních pracovníků. Pomoc drogově závislým přímo v terénu (výměna jehel, metadonový program...) je velice důležitá. Minimálně snížením počtu HIV pozitivních, nakažených žloutenkou apod.

Jako vhodné opatření proti drogové kriminalitě by bylo vhodné zvýšit počet policejních zásahů na různé varny a pěstírny. Tyto akce by měly být zaměřeny především na kontroly na letištích, které jsou velmi využívány při přepravě drog. Větší zapojení policejních psů na letištích a především při kontrole zavazadel. Vhodné by bylo zvýšení celních kontrol kamionů či nákladních automobilů, které přijíždí do ČR nebo pro něž je ČR tranzitní zemí. Tato navrhovaná opatření vychází z grafů v této práci, zpracovaných na základě výročních zpráv Národní protidrogové centrály, ve kterých jsou uvedeny různé případy, při kterých byly odhaleny varny metamfetaminu či pěstírny marihuany.

Zvýšené kontroly policistů by měly probíhat také na vytipovaných místech, kde se běžně obchoduje s drogami. Toto opatření navrhuji proto, že z vlastní zkušenosti vím o místech, kde se běžně takto s drogami obchoduje. Z toho plyne, že zvýšení trestů za drogové trestné činy, jako je jejich držení, výroba, užívání nebo prodej, by bylo více než vhodné opatření.

Z výsledků, které vplynuly z dotazníkového šetření, vyplývá, že s drogami se setkávají čím dál tím mladší lidé. Ti se často nechají ovlivnit médii, především sociálními sítěmi. Je třeba nastavit jasná pravidla, co lze publikovat v souvislosti s drogou

problematikou a co už je za hranou zákona. Samozřejmě i rodiče by měli zvážit, od kolika let věku je jejich dítě schopno rozpoznat rizika související se zviditelňováním drog na sociálních sítích a do tohoto věku mít kontrolu nad počínáním svých potomků na těchto sítích.

Dalším navrhovaným opatřením, které vyplývá z policejních statistik, je vyšší kontrola řidičů na užití drog. Počet lidí schopných sednout za volant pod vlivem návykových látek stoupá, a tím se samozřejmě zvyšuje i množství nehod.

Závěr

Drogová kriminalita je v současné době velice aktuální téma. Tato bakalářská práce je zaměřena na drogovou kriminalitu v České republice a v Jihočeském kraji. V této práci jsem nahlédla do právní úpravy, která se týká právě drogové kriminality, a také jsem stručně charakterizovala druhy drog.

Prvním cílem, který jsem si stanovila, bylo zjistit příčiny drogové kriminality. Nejprve jsem prostudovala několik literárních zdrojů, ze kterých se mi podařilo zjistit, že existují různé biologické, psychologické, ale také sociální faktory, které mohou spustit drogovou závislost. Analýzou literárních zdrojů jsem dospěla k závěru, že nejdůležitější jsou tři příčiny: rodina, osobní predispozice a vliv vrstevnických skupin. Tyto příčiny jsem si vybrala z několika důvodů. Pokud dítě vyrůstá v nefunkční rodině, ve které ještě hrají hlavní roli drogy, nelze očekávat, že dítěti rodiče vštěpí ty správné hodnoty. Z toho vyplývá, že takové dítě má daleko větší náchylnost k drogové závislosti. U osobní predispozice jsou zas velkým problémem drogově závislé ženy, které otěhotní. Tyto ženy si neuvědomují následky svého chování, proto se jejich děti často narodí se zdravotními problémy, ale také s vrozenou závislostí. V tom nejhorším případě se takové dítě narodí s virem HIV, pokud jeho matka byla nakažená. Co se týká vrstevnických skupin, jsou problémem ve chvíli, kdy v takové skupině figurují drogy. Ostatní členové se snaží zlákat ty, co je ještě nezkusili. Ve chvíli, kdy takové dítě drogu vyzkouší, se násobí riziko vzniku drogové závislosti.

Druhým cílem, stanoveným v této práci, byl zjistit rozsah, strukturu a dynamiku drogové kriminality v České republice a v Jihočeském kraji. Tohoto cíle bylo dosaženo analýzou dat kriminality, které jsou vedeny u Policie ČR a jsou online k dispozici. Fenomenologie této kriminality je znázorněna pomocí grafů a tabulek. Zjistila jsem výši drogové kriminality za posledních 12 let a také se zaměřila na 4 trestné činy z trestního zákoníku, které se týkají drogové kriminality za posledních 9 let. Jednalo se o nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami, o přechovávání omamných a psychotropních látek, nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL látky a o výrobu a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL. Z grafů a tabulek vyšlo najevo, že v celé České republice stoupá drogová trestná činnost, i když v Jihočeském kraji stagnuje – spíše klesá. Pokud jde o vývoj podílů počtu těchto trestných činů na počet obyvatel, tedy index této kriminality, je v Jihočeském kraji menší než v celé České republice. Ve většině uvedených statistických údajů je situace v Jihočeském kraji,

především v posledních letech, příznivější než v celé ČR, pouze u trestného činu nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL, vykazuje Jihočeský kraj vyšší indexy trestných činů než zbytek ČR. V tomto případě si myslím, že to souvisí s ekonomickou situací v regionu a sousedství s Rakouskem a Německem, jež lze považovat za velké odběratele OPL. Jistě by stálo za analýzu, co konkrétně tento pokles počtu těchto činů způsobuje, což by mohlo být inspirací i pro ostatní kraje ČR.

Třetí cíl, který jsem si stanovila, bylo navrhnout opatření, která se týkají omezení drogové kriminality. Myslím si, že ke snížení drogové kriminality by pomohlo, kdyby se na středních školách pravidelně probíhaly akce policistů s policejními psy vycvičenými na vyhledávání drog, jelikož z mého dotazníkového šetření vyplynulo, že mladí lidé mají velké zkušenosti s marihuanou. Po takovéto akci by musely následovat i tvrdé postihy např. napomenutí nebo rovnou vyloučení ze školy. Další opatření, které by dle mě mohlo snížit drogovou kriminalitu, je vznik více odborných center a vyšší počet terénních pracovníků. Pomoc drogově závislým lidem v terénu je důležitá z hlediska bezpečnosti celé společnosti. Dojde ke snížení počtu osob nakaženým virem HIV či žloutenky. Za vhodné opatření také považuji zvýšení policejních zásahů na různé varny či pěstírny marihuany. Dále bych zvýšila kontroly na letištích. Ty by měly probíhat zvýšenou kontrolou zavazadel a s pomocí policejních psůvodů. Také bych posílila celní kontroly kamiónů a nákladních automobilů, které do ČR přijíždějí nebo pro něž je ČR tranzitní zemí. V souvislosti s tím bych navrhla i zvýšení trestů za drogové trestné činy, např. za výrobu a přechovávání. Vzhledem k tomu, že v současné době jsou velmi populární sociální sítě, tak i zde by měla být zavedena kontrola v souvislosti s drogovou problematikou, např. zákaz sdílení fotek s OPL. Zde hrají roli i rodiče dětí, kteří by měli zvážit, v jakém věku je dítě schopno rozpoznat nebezpečí z tohoto zdroje. Jako poslední opatření, které navrhuji, je zvýšit kontroly řidičů, jelikož vzrůstá počet nehod pod vlivem OPL.

Myslím, že cíle bakalářské práce se mi podařilo splnit.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. GANERI, A. *Drogy: od extáze k agónii*. Praha: Nakladatelství Amulet, 2001. 149 s. ISBN 80-86299-70-8
2. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6
3. SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2
4. KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. 319 s. ISBN 80-86734-05-6
5. HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. Praha: Grada Publishing, 2001. 133 s. ISBN 80-247-0135-9
6. *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. 21.8.2017. Ostrava: Nakladatelství Sagit, 2017. 463 s. ISBN 978-80-7488-240-1
7. KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. 544 s. ISBN 80-7179-813-4
8. ZAPLETAL, J. *Kriminologie. Díl II. Zvláštní část. 4. vyd.* Praha: Policejní akademie České republiky, 2002, 170 s. ISBN 80-7251-095-9
9. Petr, P., KALOVÁ, H., CHMELARŮVÁ, V., ZDRAŽILOVÁ, A. *Prolegomena k farmakologii drogových závislostí*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 64 s. ISBN 80-86708-31-4
10. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8
11. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. Praha: Nakladatelství ASPI Publishing, s. r. o., 2004. 452 s. ISBN 80-7357-026-2
12. SVATOŠ, R. *KRIMINALITA a možnosti jejího poznání a ovlivňování*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2013. 170 s. ISBN 978-80-87472-64-4

Zahraniční zdroje

1. HOLCR, K. *Kriminológia*. Bratislava: IURA EDITION, spol. s. r. o., 2008. 403 s. ISBN 978-80-8078-206-1
2. OFFICE OF NATIONAL DRUG CONTROL POLICY. *Marijuana Myths and Facts: The Truth Behind 10 Popular Misperceptions*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2014. 44 s. ISBN 978-1502445506

Elektronické zdroje

1. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2017*. [online]. [cit. 2018-12-30].
Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-za-rok-2017.aspx>>.
2. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2016*. [online]. [cit. 2018-12-30].
Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-za-rok-2016.aspx>>.
3. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA. *Výroční zpráva 2015*. [online]. [cit. 2018-12-30].
Dostupné z WWW: < <https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-npc-2015.aspx>>.
4. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistiky Policie České republiky*. [online]. [cit. 2018-12-30].
Dostupné z WWW: < <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>.
5. *Zákon č. 167/1998 Sb. zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů*. [online]. [cit.2019-02-25].
Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>>.
6. *Příloha k stanovisku sp. zn. Tpjn 301/2013 Hodnoty omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících pro účely trestního zákoníku*. [online]. [cit.2019-02-25].
Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/soubor/tabulka-mnozstvi-vetsi-nez-male-duben-2014.aspx>>.

Seznam zkratk

OČTŘ- orgány činné v trestním řízení

ČR- Česká republika

OPL- Omamné a psychotropní látky

TČ- trestný čin

EU- Evropská unie

JČ kraj- Jihočeský kraj

TZk- trestní zákoník

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka č. 1- Statistické údaje o drogové kriminalitě v ČR a JČ kraji

Tabulka č. 2- Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL v ČR a JČ kraji

Tabulka č. 3- Přechovávání OPL v ČR a JČ kraji

Tabulka č. 4- Nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL v ČR a JČ kraji

Tabulka č. 5- Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL v ČR a JČ kraji

Grafy

Graf č. 1- Statistické údaje o drogové kriminalitě v ČR

Graf č. 2- Statistické údaje o drogové kriminalitě v Jihočeském kraji

Graf č. 3- Počet zjištěných trestných činů podle § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami v celé ČR

Graf č. 4- Počet zjištěných trestných činů podle § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami v Jihočeském kraji

Graf č. 5- Počet zjištěných trestných činů podle § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu v celé České republice.

Graf č. 6- Počet zjištěných trestných činů podle § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu v Jihočeském kraji.

Graf č. 7- Počet zjištěných trestných činů podle § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku v celé České republice.

Graf č. 8- Počet zjištěných trestných činů podle § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku Jihočeském kraji.

Graf č. 9- Počet zjištěných trestných činů podle § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu v celé České republice.

Graf č. 10- Počet zjištěných trestných činů podle § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu v Jihočeském kraji.

Graf č. 11- Množství zajištěného metamfetaminu (g).

Graf č. 12- Množství zajištěných varen.

Graf č. 13- Množství zajištěného konopí (g).

Graf č. 14- Množství zajištěných pěstíren.

Graf č. 15- Množství zajištěného kokainu (g).

Grafy dotazníkového šetření

Graf č. 16- Otázka č. 1 Jaké je Vaše pohlaví?

Graf č. 17- Otázka č. 2 Jaký je Váš věk?

Graf č. 18- Rozdělení mužů a žen dle jejich věku.

Graf č. 19- Otázka č. 3 Stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání?

Graf č. 20- Otázka č. 4 Setkal(a) jste se někdy s případem, že Vám byly nabízeny drogy?

Graf č. 21- Pokud ano, kdo Vám je nabídl?

Graf č. 22- Otázka č. 5 Znáte někoho ve Vašem okolí, kdo bere nějaké drogy?

Grafu č. 23- Otázka č. 6 Užil(a) jste někdy drogy?

Graf č. 24- Otázka č. 7 Pokud ano, o jaké drogy se jednalo? (i více odpovědí).

Graf č. 25- Otázka č. 8 Pokud jste užil drogu, tak z jakého důvodu, jaká byla příčina? (i více odpovědí)

Graf č. 26- Otázka č. 9 a 10 Léčil(a) jste se někdy se závislostí na drogách? Pokud ano, o jakou drogovou závislost se jednalo?

Graf č. 27- Otázka č. 11 Vznikly ve Vaší rodině nebo ve vztahu s partnerem/manželem/manželkou nějaké problémy s tím, že jste užil(a)/ berete pravidelně nějakou drogu?

Graf č. 28- Otázka č. 12 Ztratil(a) jste kvůli tomu, že jste vyzkoušel/bral drogy, nějaké přátele?

Graf č. 29- Otázka č. 13 Pomáhal(a) jste někdy někomu s vyhledáním odborné pomoci?

Graf č. 30- Otázka č. 14 Co by podle Vás snížilo drogovou scénu? (i více odpovědí)

Přílohy

Dotazníkové šetření

Dobrý den,

jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií a vyplněním tohoto dotazníku mi pomůžete při zpracování mé bakalářské práce. Ráda bych Vás poprosila o vyplnění anonymního dotazníku, který mi pomůže zjistit příčiny drogové kriminality a navrhnout opatření na její potlačení.

Vyhovující odpovědi prosím zakroužkujte.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a. Muž
- b. Žena

2. Jaký je Váš věk?

- a. 10-15 let
- b. 16-25 let
- c. 26-35 let
- d. 36-45 let
- e. 46-70 let

3. Stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání?

- a. Základní škola
- b. Střední odborné učiliště
- c. Střední škola s maturitou
- d. Vysoká škola

4. Setkal(a) jste se někdy s případem, že Vám byly nabízeny drogy? (i více odpovědí)

- a. Ano, kdo vám je nabídl?
 - 1 Dealer
 - 2 Přátelé
 - 3 Jiný?
- b. Ne

5. Znáte někoho ve Vašem okolí, kdo bere nějaké drogy?

- a. Ano
- b. Ne

6. Užil(a) jste někdy drogy?

- a. Ano
- b. Ne

- 7. Pokud ano, o jaké drogy se jednalo? (i více odpovědí)**
- a. Heroin
 - b. Kokain
 - c. Pervitin
 - d. Extáze
 - e. Marihuana
 - f. Hašiš
 - g. LSD
 - h. Rozpouštědla
- 8. Pokud jste užil drogu, tak z jakého důvodu, jaká byla příčina? (i více odpovědí)**
- a. Psychická zátěž v zaměstnání
 - b. Pro zábavu
 - c. Zvědavost
 - d. Snaha zapadnout do party
 - e. Vztah s osobou, která užívala drogy
 - f. Řešení životních problémů
 - g. Potlačení příznaků nemoci
 - h. Otec/matka byli uživatelé drog
 - i. Jiná možnost (vypište)
-
- 9. Léčil(a) jste se někdy se závislostí na drogách?**
- a. Ano
 - b. Ne.
- 10. Pokud ano, o jakou drogovou závislost se jednalo?**
-
-
- 11. Vznikly ve Vaší rodině nebo ve vztahu s partnerem/manželem/manželkou nějaké problémy s tím, že jste užil(a)/ berete pravidelně nějakou drogu?**
- a. Ano
 - b. Ne
- 12. Ztratil(a) jste kvůli tomu, že jste vyzkoušel/bral drogy, nějaké přátele?**
- a. Ano
 - b. Ne
- 13. Pomáhal(a) jste někdy někomu s vyhledáním odborné pomoci?**
- a. Ano
 - b. Ne

14. Co by podle Vás snížilo drogovou scénu? (i více odpovědí)

- a. Snížení věkové hranice trestní odpovědnosti pod 15 let věku
- b. Zpřísnění trestů za drogové trestné činy
- c. Intenzivnější negativní propagace ve školách
- d. Vytvoření odborných center (kontaktní centra, detoxikační centra, terapeutická komunita)
- e. Větší počet terénních pracovníků na ulici
- f. Vyšší úsilí při potlačování prodeje drog v ulicích
- g. Přísnější celní kontroly
- h. Negativní reklama v médiích
- i. Zvýšená kontrola propagace drog na sociálních sítích
- j. Jiný možnost (vypíšte)

.....